

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Zakladatelské mýty z období Tří království

Founding myths from the Three kingdoms period

Klára Antonie Šimková

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Blanka Ferklová, Ph.D.

Olomouc 2021

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Zakladatelské mýty z období Tří království“ vypracovala samostatně a uvedla veškeré použité prameny a literaturu.

V Olomouci dne:

Podpis

ANOTACE

Zakladatelské mýty z období prvních státních útvarů jsou jedny z nejdůležitějších mýtů na Korejském poloostrově. K mnohým se korejské obyvatelstvo obrací v těžkých dobách, aby si dodalo sílu tyto časy přečkat. Má práce porovnává zakladatelské mýty, jak byly sepsány v kronice Samguk jusa, s dalšími zdroji, ve kterých se mohou objevit v jiné podobě. V práci analyzuji celkový rozsah mýtů, vystupující postavy, zeměpisné názvy míst a dataci, ve které se děj mýtů udál.

Klíčová slova: mytologie; kronika Samguk jusa; zakladatelské mýty; období Tři království; porovnání.

Počet stran: 47

Počet znaků (včetně mezer): 65 926

Počet titulů použité literatury: 22

ANOTATION

The founding myths from the period of the first state formations are some of the most important myths on the Korean peninsula. Korean population tends to turn to them to gain strength during difficult times. My thesis compares the founding myths, as written in Samguk jusa, with other sources in which the myths may be different. My thesis analyses the overall length of myths, their characters, geographical names of places, and the dates on which the myths took place.

Key words: mythology; Samguk jusa; founding myths; Three kingdom period; comparison.

Number of pages: 47

Number of characters (including spaces): 65 926

Number of titles of used literature: 22

Poděkování

Děkuji mé vedoucí práce Mgr. Blance Ferklové, Ph.D. za obětavou pomoc a podnětné připomínky, které mi během práce poskytovala.

Obsah

Úvod	5
1 O knihách a autorech.....	6
2 Mýtus o založení království Kočosŏn (고조선)	9
2.1 Mýtus o Tangunovi (Samguk jusa).....	10
2.2 Porovnání s dalšími knihami.....	11
3 Založení království Kogurjŏ (고구려).....	13
3.1 Mýtus o Čumongovi (Samguk jusa)	15
3.2 Porovnání s dalšími knihami.....	16
4 Mýtus o založení království Päkče (백제)	21
4.1 Mýtus o Pirjuovi a Ondžovi (Samguk jusa).....	21
4.2 Porovnání s dalšími knihami.....	22
5 Založení království Tä Kaja/Tä Karak (대가야/대가락)	24
5.1 Mýtus o Surovi (Samguk jusa)	24
5.2 Porovnání s dalšími knihami.....	27
6 Mýtus o založení království Silla (신라).....	30
6.1 Mýtus o Hjökkösem (Samguk jusa).....	30
6.2 Porovnání s dalšími knihami.....	32
7 Symbolika.....	34
Závěr	39
Primární literatura	41
Sekundární literatura – knižní zdroje.....	42
Sekundární literatura – internetové zdroje.....	43
Příloha 1 - Rejstřík historických a dalších termínů	44
Postavy.....	44
Zeměpisné názvy	45

Úvod

Pojmem mytologie se všeobecně rozumí věda zabývající se studiem příběhů s nadpřirozenými prvky (např. božské bytosti, draci, duchové apod.). Mnoho kultur si vytvořilo svou vlastní mytologii a lidé žijící na Korejském poloostrově nejsou výjimkou. Na rozdíl od ostatních kultur postrádá korejská mytologie své vlastní kosmologické mýty o stvoření Země, Slunce či hvězd. Tyto mýty si převzala z Číny a přizpůsobila si je na korejské prostředí.

Zakladatelskými mýty se označují mýty, jež vypráví o založení raných státních útvarů na Korejském poloostrově. Šířily se ústně či byly zapsány na královských stélách, což je důvodem, proč existuje několik verzí jednotlivých mýtů. Třebaže ve 12. a 13. století začali kompilátoři zapisovat mýty do kronik, již není možno rozeznat fikci a skutečnou historii korejských království.

Ve své bakalářské práci se budu věnovat zakladatelským mýtům z kroniky Samguk jusa a dále budu mýty porovnávat s dalšími knihami, kde se mýty objevují. Budu se zaměřovat na shodu celkového rozsahu mýtu, vystupujících postav, zeměpisných názvů míst a dataci, kdy se děj mýtu udál.

V první kapitole představím dva hlavní zdroje – kroniku Samguk jusa a knihu Vodopád Devíti draků. Přiblížím, odkud kompilátor kroniky Samguk jusa pochází a jeho vidění světa. Poté objasním, z jakých zdrojů kronika vychází a čím se liší od ostatních kronik. Závěrem první kapitoly uvedu překladatele knihy Vodopád Devíti draků a knihu samotnou.

Další kapitoly se již budou zabývat zakladatelskými mýty království Kočosön, Pujö, Kogurjö, Päkče, Tä Kaja a Silla. Vždy jednotlivá království popíši z historického hlediska a poté uvedu vztah mýtu z kroniky Samguk jusa s porovnáním shod a rozdílů v dalších zdrojích.

Poslední kapitola se zaměřuje na symboliku, která se v mýtech objevuje. Kapitola slouží jako spojovací prvek všech zmíněných mýtů, jelikož poukáže na jednotlivé prvky, jež se objevují a vysvětluje co znamenají.

V bakalářské práci používám českou vědeckou transkripci, kdy za každým novým korejským názvem je uveden originální zápis v závorce. Taktéž se v práci objevují některá čínská slova v transkripci pinyin. V příloze je vypracován rejstřík historických a dalších termínů, se sumarizací všech postav z mýtů i oblastí, kde se příběhy odehrávaly.

1 O knihách a autorech

Ve své bakalářské práci čerpám ze dvou hlavních zdrojů – z kroniky Samguk jusa (삼국유사) od korejského mnicha Irjōna (Irjōn, 일연) a knihy korejských pověstí Vodopád Devíti draků od Vladimíra Pucka a Jozefa Genzora.

Základním zdrojem práce je starodávná kronika Samguk jusa. Její autor Irjōn byl buddhistický mnich, který žil mezi lety 1206 a 1289. Pocházel z rodu Kimů z Kjōngdžu (경주), v roce 1214 odešel do kláštera Murjangsa (무량사) a 1227 prošel úřednickými zkouškami pro zenové mnichy¹. Stal se opatem v několika kláštorech a zemřel jako „národní učitel“ a představený kláštera Ingaksa (인각사), kde kronika Samguk jusa vznikala².

Kronika Samguk jusa do jisté míry navazuje na dřívější kroniku Samguk sagi (삼국사기), kterou spolu se svými uční sepsal Kim Pusik (김부식) a vydal ji v roce 1145, čímž ze svého pohledu uzavřel dobu Tří království. Kronika Samguk jusa vznikala mezi roky 1284–1289, avšak nejstarší kompletní dochovaná verze pochází z roku 1512, jednotlivé části byly známy již před tímto datem³. Samguk jusa i Samguk sagi vycházejí ze stejných zdrojů, převážně ze ztracené Ku Samguksa (구삼국사)⁴ spolu s dalšími korejskými i čínskými historickými anály. Obě kroniky mají silné pro-Sillské tendence – například Samguk sagi začíná založením království Silla, nicméně podle dalších pramenů je zřejmé, že v 1. století př. n. l. království Silla nedosáhla stejného stupně rozvoje jako Kogurjō⁵. V kronice Samguk jusa je nejvíce buddhistických legend ze Silly či ze sillských zdrojů, avšak tahle převaha je zapříčiněna dobou, ve kterých byly kroniky psány, jelikož historické

¹KIM, Sanghjōn. „Irjōn (일연, 一然).“ *Encyklopedia of Korean Culture*.

²LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Marek Zemánek. *Samguk jusa, Neopominutelné události Tří království*. (str. 9)

³LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Marek Zemánek. *Samguk jusa, Neopominutelné události Tří království*. (str. 9 - 10)

⁴Nedochovaná kronika, jež byla kompilována v první polovině království Korjō.

⁵LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Jaroslav Malina. *Panoráma biologické a sociokulturní antropologie: modulové učební texty pro studenty antropologie a „příbuzných“ oborů. Korea: Historická vyprávění z doby Tří království a Sjednocené Silly*. (str. 48)

záznamy z doby Kogurjō a Päkče byly zničeny spolu s pádem obou království⁶. Ovšem rozdíl mezi kronikami jsou více výrazné než jejich podobnost. Kim Pusik byl konfuciánský učenec a díval se na historii racionálně, Irjōn jako zenový buddhista má více spirituální a náboženský přístup. Rovněž se lišil jejich vztah k Číně – Kim Pusik měl intelektuálně, morálně i kulturně sino-centrický pohled na svět, naopak Irjōn viděl svět Koreo-centricky. Podle Irjōna a jeho buddhistického úhlu pohledu pocházely Čína i Korea z celosvětové buddhistické komunity a byly si díky tomu rovny. Navíc v době Irjōnova života procházel Korejský poloostrov mongolskou invazí, a proto Irjōn hledal a zapisoval vše, co by udrželo korejskou kulturní nezávislost a důstojnost.⁷

Kronika Samguk jusa je řazena striktně chronologicky a příběhy v ní jsou řazeny do vyšších tematických celků. Irjōn některé události komentuje, hodnotí a opravuje nebo pokládá otázky, které nechává otevřené pro interpretaci čtenářů. Kronika Samguk jusa je dělena na pět knih a na rozdíl od kroniky Samguk sagi odvozuje počátek korejské státnosti od mytického Tanguna (Tangun, 단군). První dvě knihy pojednávají o státních útvarech na dnešním Korejském poloostrově a další tři knihy popisují dějiny korejského buddhismu.

Druhým zdrojem je soubor mýtů Vodopád Devíti draků. Jeden z překladatelů doc. Vladimír Pucek je českým koreanistou a autorem řady učebnic, skript a četných vědeckých a populárně-vědných článků a recenzí. Působil celý aktivní život na koreanistice na Univerzitě Karlově v Praze.^{8 9}

Další z překladatelů Jozef Genzor byl jazykovědec, koreanista a filipinista a překládal z angličtiny a korejštiny. V roce 1961 vystudoval obory Koreanistika a Dějiny Dálného východu na Univerzitě Karlově v Praze a následně začal pracovat pro Kabinet orientalistiky v dnešním Ústavu orientalistiky Slovenské akademie věd, kde byl zaměstnán

⁶ KIM, Kičchung. „Notes on the Samguk sagi and Samguk jusa.“ V *An introduction to classical Korean literature: from hyangga to p'ansori*. (str. 49 – 50)

⁷ KIM, Kičchung. „Notes on the Samguk sagi and Samguk jusa.“ V *An introduction to classical Korean literature: from hyangga to p'ansori*. (str. 51)

⁸ „Vladimír Pucek“. *Databáze českého uměleckého překladu*.

⁹ Taktéž ale pracoval na obchodním oddělení československého velvyslanectví v Pchjōngjangu do roku 1966. A v Jižní Koreji byl zaměstnán jako výměnný profesor na Hankuk University of Foreign studies (한국외국어대학교) od roku 1991 do 1993

celý život¹⁰. Má okolo dvaceti pěti knižních překladů a napsal několik vědeckých a populárně naučných článků, recenzí a publikoval mnoho časopiseckých překladů.¹¹

Kniha *Vodopád Devíti draků: Korejské mýty a pověsti*, kterou spolu Vladimír Pucek a Jozef Genzor přeložili roku 1983, obsahuje předmluvu, kde představují korejský poloostrov ze zeměpisného a historického hlediska. Dále se dělí na čtyři kapitoly, kdy první dvě obsahují příběhy o založení a odkazech Tří království, třetí vypráví příběhy z doby Korjŏ a Čosŏn a poslední kapitola pojednává o řekách, horách a věhlasných místech země Východního moře. Autoři zde příběhy nehodnotí, avšak vkládají do příběhů více dialogů, než můžeme najít v kronice Samguk jusa.

¹⁰ S výjimkou dvou let, kdy překládal na obchodním oddělení československého zastupitelského úřadu v Pchjŏngjangu.

¹¹ „Jozef Genzor“. *Mesto Ilava*.

2 Mýtus o založení království Kočosön (고조선)

O založení nejstaršího korejského státu pojednává mýtus o Tangunovi, který je jedním z nejstarších korejských mýtů vůbec. Mýtus se poprvé objevuje v Irjonově Samguk jusa a v I Sünghjuově (I Sünghju; 이승휴) díle Zápisky o panování císařů a králů (Čewang ungi, 제왕 운기; 1287)¹². V první oficiální kronice Samguk Sagi od Kim Pusika a dalších dílech je Tangun považován za postavu historicky nehodnověrnou, a tedy se v nich nenachází. V době, kdy Samguk jusa vznikala, byl Korejský poloostrov pod mongolskou nadvládou a Tangun se jako první mytická postava stal podporou národního sebevědomí¹³. Korejská vládnoucí elita Tanguna po staletí zpochyňovala, jelikož považovala za vhodnější odvodit svou státnost od Číny – za počátek dějin prosazovali tzv. Kidža Čosön¹⁴ (기자조선; 1120-194 př.n.l.). Dle čínského mýtu, poté co král Wu z dynastie Zhou svrhl dynastii Shang, jeden ministr utekl na Korejský poloostrov a založil Kidža Čosön, avšak jeho existence je zpochybňována¹⁵. Irjon se v Samguk jusa zmiňuje o tangské Biografii kde Bei Ju¹⁶ praví, že byl Kidža pověřencem Zhou, což je také důvod proč se zemi říká Čosön¹⁷.

Tangun v moderní době vystupuje jako prapředeek korejského národa, ke kterému se lidé obracejí v těžkých dobách. V roce 1909 vznikla například „Sekta velkého předka“ (Tädžonggjo, 대종교)¹⁸, která učí, že Hwanin (환인), jeho syn Hwanung (환웅) a vnuk Tangun jsou tři osoby v jednom bohu, a pakliže uctívají Tanguna, tak uctívají i jeho otce a praotce¹⁹. Taktéž se rok založení státu Kočosön stal prvním rokem nového kalendáře tangi.²⁰ Státní svátek „Den otevření nebes“ (개천절), který oslavuje mytické založení

¹² LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Marek Zemánek. *Samguk jusa, Neopominutelné události Tří království*. (str. 76)

¹³ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam, a Markéta Popa. *Made in Korea*. (str. 315)

¹⁴ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam, a Markéta Popa. *Made in Korea*. (str. 315)

¹⁵ LIM, SK. *Asia Civilizations - Ancient to 1800 AD* (str.76)

¹⁶ Jeden z učenců rané dynastie Tang, kolem roku 800.

¹⁷ IRJÖN. *Samguk jusa, Neopominutelné události Tří království*. (str. 32)

¹⁸ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Marek Zemánek. *Samguk jusa, Neopominutelné události Tří království*. (str. 77)

¹⁹ BAKER, Don. *Korean spirituality*. (str. 119)

²⁰ Pokud bychom vzali rok 2333 př.n.l. jako rok 0, rok 2021 by tedy byl rokem 4354.

Korejské říše, se slavil každý třetí den desátého měsíce lunárního roku, avšak po konci Korejské války v roce 1949 se v Jižní Koreji datum ustálilo na 3. října²¹.

V Severní Koreji je mýtus o Tangunovi nositelem politické síly, jež symbolizuje homogenitu korejského obyvatelstva, které je spojeno společnou budoucností²². Mýtus v kronice *Samguk jusa* praví, že Tangun založil hlavní město Kočosönu v Pchjôngjangsöngu (평양성), jehož přesná poloha není dodnes známa. Avšak roku 1993 se blízko dnešního hlavního města Korejské lidově demokratické republiky, Pchjôngjang (평양), našla údajná hrobka Tanguna a jeho manželky, čímž se začalo považovat za právoplatné hlavní město Kočosönu²³. Taktéž oficiální severokorejská verze Kim Čongilova²⁴ životopisu uvádí, že se narodil na nejvyšší hoře Korejského poloostrova - Päkтусan (백두산)²⁵, jež se považuje za bájnou horu Tchäbäksan (태백산), kde se právě Tangun měl taktéž narodit.

2.1 Mýtus o Tangunovi (Samguk jusa)

„Text Tangun sinhwa má čtyři varianty a nejstarší z nich je zapsána právě v *Samguk jusa*. Předpokládá se, že původní text byl delší, všechny dochované verze mají ale shodnou strukturu.“²⁶

Mýtus v *Samguk jusa* začíná touhou Hwanunga, nelegitimního syna nebeského vládce Hwanina, vládnout světu lidí. Nebeský vládce pochopil synův záměr a vybral pohoří Tchäbäksan za místo sestupu a věnoval Hwanungovi tři nebeské insignie²⁷. Hwanung vzal tři tisíce nebešťanů a sestoupili pod posvátný strom na vrcholku

²¹ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam, a Markéta Popa. *Made in Korea*. (str 18)

²² SMITH, Josh a Čongmin Kim. „North Korea’s box of bones: A mythical king and the dream of Korean unification“. *Reuters*.

²³ CARTWRIGHT, Mark. „Dangun.“ *World history encyclopedia*.

²⁴ Kim Čongil (16. 2. 1941 – 17. 12. 2011) byl severokorejský politik, a poté vůdce Korejské lidově demokratické republiky.

²⁵ Britannica, T. Editors of Encyclopaedia. „Kim Jong Il.“ *Encyclopedia Britannica*.

²⁶ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Marek Zemánek. *Samguk jusa, Neopominutelné události Tří království*. (str. 77)

²⁷ Posvátné předměty, které symbolizují posvěcení Hwanungovy mise

Tchebeksan, tohle místo pojmenoval Svaté město (Sinsi, 신시) a on sám si dal titul Nebeský král Hwanung. Ovládl pány větru, deště a mraků, vzdělával a vládl lidem.

Medvědice a tygr, kteří spolu žili v jeskyni, prosili Hwanunga, aby je proměnil v lidské bytosti. Hwanung jim dal svazek posvátného pelyňku a dvacet hlaviček česneku a sdělil jim, že pokud po sto dní nespátí sluneční paprsky, nepochybně se stanou lidmi. Medvědice a tygr vše přijali, zůstali v jeskyni a jedli pouze pelyněk s česnekem. Tygr však zákazů nedbal a jeskyni opustil dříve. Medvědice se po dvaceti jednom dni sama proměnila v člověka.

Žena – medvědice, jménem Ungnjö (웅녀)²⁸, neměla nikoho, za koho by se mohla provdat, a proto prosila pod posvátným stromem o své otěhotnění. Hwanung na sebe vzal lidskou podobu a Ungnjö oplodnil. Po porodu Ungnjö pojmenovala dítě Tangun.

Tangun v padesátém roce vlády čínského vládce Yaoa²⁹ založil hlavní město v Pchjôngjangsöngu a zemi dal jméno Čosön. Podle mýtu jej následně přemístil do Asadalu (Asadal, 아사달) v Pägaksan (Bílý štít, 백악산), odkud poté tisíc pět set let vládl. Tangun zemřel ve věku tisíc devět set osm let a stal se božstvem hor.

2.2 Porovnání s dalšími knihami

Mýtus o Tangunovi v knize Vodopád Devíti draků se jen málo liší od verze, jež se nachází v Samguk jusa. Shodují se vystupující postavy i hlavní části příběhu. Taktéž se knihy nerozcházejí v roce založení hlavního města v Pchjôngjangsöngu a jeho následném přemístění do Asadalu. Ovšem ve Vodopádu Devíti draků se již název města vyskytuje, jak jej známe dnes, tedy Pchjôngjang. Obě knihy uvádí i stejnou délku Tangunova vládnutí, věk úmrtí a jeho přeměnu v božstvo hor.

Naopak se ve Vodopádu Devíti draků objevuje název „Podnebesí“ pro pozemský svět, Samguk jusa tento termín nepoužívá, jedná se pouze o „svět lidí“. „Svémi pokyny řídil Hwanung tři božstva přírodních živlů, kterými byli Pchunbék (풍백) – vládce větrů, Usa (우사) – vládce deště a Unsa (운사) – vládce mraků.“³⁰ Tedy nejen že se zde dozvíme

²⁸ JUN, Mjôngčchöl. „Ungnjö (웅녀, 熊女).“ *Encyklopedia of Korean Culture*.

²⁹ Tradiční data vlády čínského vládce Yaoa jsou 2358-2258 př. n. l. nebo 2333-2234 př. n. l., tedy padesátý rok jeho vlády neodpovídá ani v jednom případě s rokem založení Kočosönu 2333 př. n. l., to je ovšem zpochybňováno i Irjönem v Samguk jusa (str. 32).

³⁰ PUCEK, Vladimír a Jozef Genzor. *Korejské mýty a pověsti. Vodopád Devíti draků*. (str. 19-20)

jména tří božstev, ale také se zde praví, že je pouze řídil a ne že si je podmanil, jak se píše v kronice Samguk jusa. Taktéž Vodopád Devíti draků příběh rozšiřuje o detail svatby Hwanunga a Ungnjö před Tangunovým početím.

Knihy *Ze země jitřní svěžesti* je sbírkou korejských lidových pohádek a povídek, přísloví a hádanek z různých korejských, ruských a německých pramenů. Mýtus o Tangunovi má v knize pohádkový podtón a je vyprávěna volněji než v knize *Vodopád Devíti draků*.

V knize *Ze země jitřní svěžesti* se mýtus o Tangunovi objevuje v kapitole *Mýty a pověsti*³¹. Mýtus se zde podstatně liší od obou předchozích zdrojů již od začátku. Hwanung místo tří tisíc poddaných přivedl do lidského světa pouze tři stovky, může se zde jednat o chybu v překladu, avšak mýtus může být z jiné verze, než která se nachází v *Samguk jusa*. Dále se v knize praví, že Hwanung nevládl lidem, ale pouze duchům, jež se snesli s ním pomocí svých tří generálů – Vládce větru, Vládce mraků a Vládce deště. Také uvádí, že Hwanung chtěl vládnout lidem, avšak v zemi žily jen nepočtené houfy potulných lovců. Dalším rozdílem je podmínka, jež dal Hwanung medvědici a tygroví, sice se shoduje počet hlaviček česneku a pelyněk, avšak podle knihy *Ze země jitřní svěžesti* nesměli medvědice s tygrem spatřit sluneční paprsky pouhých dvacet jedna dní.

Taktéž se zde liší způsob Tangunova početí – v obou *Samguk jusa* a *Vodopádu Devíti draků* na sebe vzal Hwanung lidskou podobu a s Ungnjö počali dítě, v knize *Ze země jitřní svěžesti* Hwanung vyslyšel prosbu od Ungnjö, avšak se zde píše, že nejen že Ungnjö tuto myšlenku sám vnukl, taktéž se neproměnil v člověka, ale ve vlnu, jež se přes ni přelila, a tím ji oplodnil. „Žena počala a porodila syna. Položila dítě, zabalené do podušek z hebkého mechu, pod týž santalový strom, kde předtím Hwanung shromáždil své věrné. Zde také později našli dítě lidé, tehdy ještě polodivocí, a povolali je svým králem. Dali mu jméno Tangun, tj. *Kníže santalového stromu*“³² Na konci mýtu se tedy nedozvídáme, zda zem, které Tangun kraloval se jmenuje Kočosön, ani zda se stal božstvem hor.

³¹ Na stranách 209 a 210

³² BÍČIŠŤOVÁ, Jaroslava. *Ze země jitřní svěžesti*. (str. 210)

3 Založení království Kogurjō (고구려)

Království Kogurjō bylo založeno v 1. století př. n. l. Ovšem ohledně jeho založení se vedou diskuse, jelikož severokorejští vědci tvrdí, že datace založení je chybná, vzhledem ke kompilátorových snahách upřednostnit stát Silla jak v kronice Samguk Sagi tak Samguk jusa, a posouvají datum založení do 2. století př. n.l.³³. Japonští historici zase na základě verze mýtu na stéle krále Kwanggätcha (Kwanggätcho, 광개토)³⁴ přišli s teorií japonské kolonie na Korejském poloostrově, a tedy s důkazem svých nároků na korejské území³⁵.

Na rozdíl od ostatních států, které existovaly na Korejském poloostrově ve stejné době, bylo království Kogurjō v prvních staletích expanzivní a politicky i kulturně více rozvinuté³⁶. Na vrcholu své moci se Kogurjō rozpínalo přes střední a severní část Korejského poloostrově, části Mandžuska a Mongolska. V roce 668 bylo poraženo společnými silami čínské dynastie Tang a království Silla.³⁷

Mýtus o založení státu Kogurjō se patrně jako jiné mýty časem změnila, některé elementy přibývaly a další byly vypuštěny, avšak tvrzení, že kogurjská vládnoucí vrstva má své kořeny v království Pujō, zůstává ve všech variantách stejná. „Raná verze mýtu se objevuje vyryta na stéle³⁸ věnované králi Kwanggätchovi, jež je datována do roku 414, v této verzi se tvrdí, že Čumong (주몽), zakladatel Kogurja, pochází ze Severního Puja. Objevuje se zde i zmínka o Východním Pujō, ale jedná se zde spíše o rebelující stát, jehož obyvatelé dříve spadali pod Čumonga. V pozdější verzi, jež je napsána inkoustem na stěnu

³³ LÖWENSTEINOVÁ Miriam a Markéta Popa. *Made in Korea*. (str. 316)

³⁴ 19. král Kogurjō; vláda: 391-413

³⁵ LÖWENSTEINOVÁ Miriam a Markéta Popa. *Made in Korea*. (str. 316)

³⁶ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Jaroslav Malina. *Panoráma biologické a sociokulturní antropologie: modulové učební texty pro studenty antropologie a „příbuzných“ oborů. Korea: Historická vyprávění z doby Tři království a Sjednocené Sily*. (str. 19)

³⁷ CARTWRIGHT, Mark. „Goguryeo“. *World History Encyclopedia*.

³⁸ Kwanggätchova stéla měří 6,39 metru a nachází se ve dnešním městě Ji'an v severovýchodní Číně.

v hrobce kogurjského úředníka v provincii Ji'an, také identifikuje Čumongovu rodnou zemi jako Severní Pujö.“³⁹

Mýtus o zakladateli Kogurja začíná v kronice Samguk jusa pojednáním o Severním Puju, kdy se ve třetím roce éry Shenjue císaře Xuana⁴⁰ snesl Nebeský vládce do pevnosti Holsünggol (홀승골)⁴¹ v povozu pěti draků. Zemi dal název Severní Pujö, sebe pojmenoval Hä Mosu (해모수) a byl zde králem. Jeho synovi se říkalo Puru (부루) a za rodové jméno určili Hä (해).

Jednoho dne se nejvyššímu ministru Severního Pujö zjevil ve snu Nebeský vládce a sdělil mu, že má v plánu přikázat svému potomkovi na tomto místě založit stát, takže král Hä Puru a jeho lid musí odejít k Východnímu moři⁴², kde je úrodná půda a je vhodné pro založení královského města. Hä Puru na ministrovo doporučení založil stát u Východního moře a nazval jej Východní Pujö.

„Jelikož se v pozdějších verzích mýtu o Východním Pujö hovoří o jeho lokaci u Východního moře, někteří odborníci se domnívají, že se jedná o občanský řád⁴³ založený pujským dvorem, který byl vyhoštěn do Severního Okčö roku 285 po invazi kočovného kmene Xianbei. Další možností je, že obyvatelstvo Východního Puja a uprchlíci z hlavního města unikli před destrukcí pujského hlavního města před rokem 346⁴⁴. Tyto výklady by vysvětlovaly, proč se na Kwanggätchově stéle mluví pouze o obyvatelstvu Východního Pujö, jež patřilo Čumongovi, a ne o území, a také by to částečně vysvětlilo proč se Okčö přestalo vyskytovat v historických pracích po polovině třetího staletí. Tato teorie naznačuje,

³⁹ BYINGTON, Mark E. *The Ancient State of Puyö in Northeast Asia: Archeology and Historical Memory*. (str. 168)

⁴⁰ Přibližně roku 64 př. n. l.

⁴¹ Království Pujö je spojováno se skupinou kamenných hrobek (Xituanshan; 서단산) v dnešní provincii Ji'an, je tím tedy myšlena tato oblast

⁴² Jedná se o Japonské moře.

⁴³ Politické uskupení lidí, kteří mají společnou kolektivní identitu, jsou organizováni nějakou formou sociálních vztahů.

⁴⁴ BYINGTON, Mark E. *The Ancient State of Puyö in Northeast Asia: Archeology and Historical Memory*. (str. 169)

že zbytky státu Pujö byly zachovány ve Východním Pujö, dokud nebylo podrobeno Kogurju roku 410⁴⁵.

3.1 Mýtus o Čumongovi (Samguk jusa)

Mýtus tedy v Samguk jusa začíná králem Hä Puru, který byl starý, ale neměl syna. Každý den přinášel oběti horám a pramenům a modlil se za následníka. Jednoho dne, když jeho kůň dojel k velkému jezeru, spatřil obrovský kámen, který ronil slzy. Král to považoval za divné a poručil úředníkům, aby kámen obrátili. Bylo tam malé dítě zlatavé barvy a žabího vzhledu. Král se zaradoval, že mu Nebesa dala dítě, vzal je, aby je vychoval, a dal mu jméno Kümwa (Zlatá žába; 금와). Když chlapec vyrostl, stal se následovníkem trůnu, a jakmile Puru zemřel, Kümwa nastoupil na jeho místo a stal se králem království Východní Pujö.

Král Kümwa na jižní straně Tchäbäksanu u řeky Ubalsu (우발수) potkal, ženu a zeptal se jí kdo je. Žena odpověděla: „Původem jsem dcera Ha Bäka (Ha Bäk, 하백) a jmenuji se Juhwa (Vrbový květ; 유화). Když jsem si jednou vyšla pobavit se se sestrami, objevil se jakýsi muž a říkal, že je synem Nebeského vládce a jmenuje se Hä Mosu. Svedl mě v chýši na břehu Amnokkangu (Amnokkang, 압록강) pod horou Ungsinsan (웅심산), a když jsme se pomilovali, on odešel a už se nevrátil. Rodiče mi vyhubovali, že se to stalo bez zprostředkování a bez sňatku a vyhostili mě na toto místo.“⁴⁶

Kümwa cítil, že to je divná věc, a dal ženu zavřít do pokoje. Sluneční paprsky ozářily vnitřek pokoje a žena před nimi nedokázala utéct. Pronikly do ní, otěhotněla z nich a porodila vejce o velikosti 5 tö (9, 02 dm³⁴⁷).

Král dal vejce hodit psům a prasatům, žádný z nich ho však nepozřel; dal je vyhodit na cestu, krávy a koně se mu však vyhýbali; dal je vyhodit na pole, ptáci a zvířata je však ochraňovali svými těly. Král se rozhodl rozbít skořápku, ale nepodařilo se mu to, a tak je nakonec vrátil matce. Ta vejce zabalila do látky a uložila je na teplé místo, až z něj vyšlo dítě, jež rozbilo skořápku a jehož postava i tvář byly krásou výjimečné a zvláštní.

⁴⁵ BYINGTON, Mark E. *The Ancient State of Puyö in Northeast Asia: Archeology and Historical Memory*. (str. 169)

⁴⁶ IRJÖN. *Samguk jusa. Neopominutelné události Tří království*. (str.40)

⁴⁷ 1 tö se rovná 1, 804 dm³ (Samguk jusa, str. 386)

Když bylo chlapci sedm let, postavou a skvělostí ducha se odlišoval od ostatních. Sám si vyrobil luk i šípy, a když stokrát vystřelil, stokrát zasáhl. Bylo zvykem té země nazývat výborné lukostřelce Čumong, a tak i on dostal toto jméno.

Kūmwa měl sedm synů. Ti si hráli s Čumongem, ale schopnostmi se mu nedokázali vyrovnat. Nejstarší Täsö (대소) řekl králi: „Čumong není zrozený z člověka. Bojím se, že když se ho nezbavíme včas, sklídíme později neštěstí.“⁴⁸

Král ho neposlechl a pověřil Čumonga starostí o koně. Čumong mezi nimi rozpoznal toho dobrého; dával mu málo žrát, aby zhubl, a pomalému hloupému koni dával nažrat, aby ztloustl. Král si pro sebe vzal vykrmeného a Čumongovi dal hubeného.

Královi synové a úředníci plánovali Čumonga zabít. Jeho matka se o tom dozvěděla a řekla Čumongovi: „Lidé této země se tě chystají zabít. Se svým talentem a se svými schopnostmi můžeš žít kdekoliv. Rychle uteč.“⁴⁹ Čumong si vybral Oiho (Oi, 오이) a další dva ze svých přátel. Dosáhli řeky Omsu (엄체수) a nad vodou Čumong zvolal: „Jsem synem Nebeského vládce a vnukem Ha Bäka. Dnes utíkám a lidé mě pronásledují. Téměř mě dostihli. Co si počít?“

V té chvíli ryby a vodní želvy utvořily most, aby mohl přejít, a když se objevili vojáci, kteří ho pronásledovali, rozpojily jej.

Čumong dospěl do Čolbonu (Čolbon, 졸본), tam dal vystavět hlavní město, ale jelikož nebyly zatím postaveny královské příbytky, pobýval v chatrči, kterou si postavil u řeky Pirjusu (비류수). Zemi dal název Kogurjō a za své rodové jméno si vybral Ko (고; jeho původní příjmení bylo Hä, jelikož jej Nebeský vládce obdařil září a z ní se zrodil). Tou dobou mu bylo dvanáct let.

3.2 Porovnání s dalšími knihami

Mýtus prvně pojednává o Východním a Severním Puju, avšak s rozdílem, že se Nebeský vládce zjevil prvnímu ministru Severního Puju ve snu a Hä Puru přesunul celé království k Východnímu moři, a až poté sestoupil syn Nebeského vládce, jménem Hä Mosu, do opuštěné oblasti a založil Severní Pujō. Jedna z částí, která v kronice Samguk jusa není uvedena, je například příchod Hä Mosu. „Když Hä Mosu sestupoval z nebeských

⁴⁸ IRJÖN. *Samguk jusa. Neopominutelné události Tří království.* (str.41)

⁴⁹ IRJÖN. *Samguk jusa. Neopominutelné události Tří království.* (str.41)

výšin, přiletěl v kočáře se spřežením pěti draků a v doprovodu stovky sloužících. Ti se snášeli na zem na bílých obláčkách. Vůkol bylo vše zahaleno duhovým oparem a z oblak se linula uchu ladící hudba. Hä Mosu měl hlavu ozdobenou korunou z ptačích per a u pasu se mu pohupoval meč s jílcem ve tvaru draka, vykládaný drahokamy.⁵⁰

Ve Vodopádu je nám přiblížena Juhwina rodina, a tedy poznáváme nejen jejího otce Ha Bäka, vládce vod, ale také její dvě mladší sestry⁵¹. Juhwa a její sestry nejraději trávily čas ve vlnách zátočiny pod horou Ungsinsan, kde je jednoho dne spatřil Hä Mosu a zatoužil si vzít jednu z dívek za ženu. Podařilo se mu lstí polapit Juhwu ve svém zámku, avšak zastyděl se, když mu od jejího otce přinesl posel rozzlobený vzkaz. Juhwa pomohla Hä Mosuovi přijít na způsob, jak se dostat do vodního království a společně se tam vydali v povozu s dračím spřežením. Ha Bäk je přijal, nicméně vyzval Hä Mosu k souboji, aby prokázal, že je opravdu synem Nebeského vládce.

Jakmile Ha Bäk třikrát prohrál, uvěřil, že Hä Mosu pochází z Nebes a vystrojil velkolepou svatbu, avšak obával se, že Hä Mosuova láska k Juhwě ochladne a vrátí se na Nebesa sám. Proto neustále svého zete pobízel, aby pil víno a jakmile Hä Mosu usnul, nechal jej a Juhwu zašít do koženého vaku, který nechal dát do povozu s draky a poslal je na Nebesa. Leč Hä Mosu se z vinného opojení probudil a rozzlobil se na svého tchána, vytrhl Juhwě z vlasů zlatou jehlicí, kterou propíchl vak a vznesl se sám na Nebesa.

Ha Bäk se na dceru rozhněval a nechal ji vytahat rty, dokud nevypadaly jako dlouhý zobák a vyhostil ji do vod Ubalsu, blízko Tchäbäksan. Zde ji později našel král Východního Pujö, Kümwa. Juhwa kvůli zobáku nemohla mluvit, ale jakmile ji zobák osekali převyprávěla králi svůj příběh.

Od této části si jsou již mýty velmi podobné, Kümwa odvedl Juhwu do svého paláce, ona otěhotněla vlivem podivného světla. Obrovské vejce se jí mělo vyloupnout z podpaží a Kümwa se jej snažil zničit, avšak nepovedlo se mu to a následně vejce vrátil matce, která jej uložila na teplém místě a zahřívala lemlem svého šatu. Z vejce se vylíhl chlapec, jenž byl výjimečně nadaný. Již v prvním měsíci svého života, uměl mluvit a požádal svou matku o luk a šípy, a v sedmi letech dokázal krotit divoké koně a vlastnoručně vyrobeným lukem a šípem zasáhl každý cíl, proto se mu ve Východním Puju říkávalo Čumong – čarostřelec.

⁵⁰ PUCEK, Vladimír a Jozef Genzor. *Korejské mýty a pověsti. Vodopád Devíti draků.* (str. 23)

⁵¹ Jméno Liliový kvítek a Rákosový kvítek

Příběh v knize Vodopád Devíti draků popisuje pocity krále Kūmwy a jeho syna Tāsa ohledně Čumonga. Korunní princ se Čumonga obával a chtěl se jej zbavit, avšak Kumwa jednal obezřetně a nechtěl se dopustit chyby, což byl důvod, proč nakázal Čumongovi postarat se o koně. Čumong se poté cítí ponížen, naplní své nové práce, ale je zde vyobrazen jako milující syn, když říká své matce, že ona je to jediné, co jej drží ve Východním Pujō a kdyby nebylo jí, tak by již odešel na jih a založil by tam svou vlastní říši. Juhwa jej uklidnila a pomohla mu vymyslet plán, jak z Puja utéct. Zašli spolu na pastviště a našli toho nejsilnějšího a nejrychlejšího koně, na kterého se Čumong zaměřil, na rozdíl od Samguk jusa nejen, že mu dával málo pít a jíst, aby byl v dobré kondici, ale také mu jako pojistku zapíchl jehlu pod jazyk, aby samotný kuň nechtěl více jíst. Naopak našel Čumong vychrtlého a zlého koně, kterého vykrmoval tajně po nocích, aby vypadal na skvělého běžce.

Na podzim probíhal den velkých slavností, spolu s oběťmi nebi na znamení vděčnosti za sklizenou úrodu se v tu dobu každoročně pořádaly závody v lovu, ve kterých si Čumong zažádal o účast. Kūmwa z toho nebyl nadšený, avšak nemohl odmítnout, a tak přidělil Čumongovi onoho na kost vyhublého koně a o polovinu méně šípů, než dostali ostatní účastníci lovu. Tāso spolu se svou družinou ulovili pouze jednoho jelena, zatímco Čumong jich skolil několik. Korunní princ nařídil Čumonga spoutat ke stromu a s jeho úlovkem se vrátili do paláce. Čumong zlostí a ponížením vytrhl strom, ke kterému byl připoután, a poté co se vysvobodil z pout se rozhodl utéct z Puja. Rozloučil se se svou matkou a vydal se na jih, kam ho doprovázeli jeho nejvěrnější přátelé – Oi, Mari (마리) a Hjōppo (협보).

Scéna, která se odehrála na řece Omsu, je v knize Vodopád Devíti draků také trochu jiná, a to tím, že ryby a vodní želvy vytvořily most pro Čumonga a jeho přátele až po tom, co Čumong udeřil lukem o vodní hladinu. Jakmile dospěli jejich pronásledovatelé k vratkému mostu, ryby a želvy jej rozpojily, a ti, kteří se na něj již věřili, byli polapeni dravým proudem a do jednoho utonuli.

Dále dle Vodopádu Devíti draků dostal Čumong od své matky pět zrníček ječmene, ale dvě z nich při útěku vytrousil. Když překročil řeku Omsu a posadil se pod košatý strom, aby si oddechl, zakroužil mu nad hlavou pár holubů. Čumong si pomyslel, že mu matka musí posílat ty ztracená zrna, a oba ptáky jedním šípem sestřelil. Jakmile holubům ze zobáček vyňal ječmenová zrnka a pokropil je vodou, ožili a vznesli se k obloze, jako by se nic nestalo.

Po cestě na jih narazil na tři muže – Uvážlivce, Bojechtivce a Mlčenlivce⁵². Čumong je obdařil rodovými jmény a přijal je do svého průvodu. Společně poté dorazili do Čolbonu, kde se Čumong rozhodl zbudovat svou říši. Na čas se usadil u řeky Pirjusu, kde si z rákosu upletl skromnou chýši. Vyhlásil lidu v Čolbonu, že zde zakládá království, a přijal rodové jméno Ko, což se mělo stát, když bylo Čumongovi dvaadvacet let, což je další rozdíl oproti kronice Samguk jusa.

Dále se v knize Vodopád Devíti draků popisuje, že Čumong zaháněl loupeživé kmeny, a proto se lidé hrnuli do Kogurja, aby byli pod Čumongovou ochranou. Mýtus je také prodloužen o příběh připojení království Pirjuguk a zázračném postavení Čumongova paláce Nebesy. Na podzim v devátém měsíci se Čumong vznesl na Nebesa a zanechal za sebou syna Juriho (Juri, 유리) a bičík vykládaný nefritem.

Mýtus je v knize Vodopád Devíti draků daleko obsáhlejší, příběh Juhwy se zde objevuje jako samostatná kapitola a v samotném mýtu o zakladateli Kogurjō nacházíme o mnoho více detailů než v kronice Samguk jusa. Důvodem zřejmě je, že kronika spíše popisuje vznik a zánik jednotlivých oblastí, avšak Vodopád má prostor vyprávět příběhy, které nejsou úplně relevantní v historii územních celků.

V knize *Ze země jitřní svěžesti* můžeme mýtus najít zase v trochu jiné podobě. Přesun Puja k Východnímu moři se stal údajně při nástupu Kūmwy na trůn a také se zde nerozlišuje mezi Severním a Východním Pujem, autorka uvádí pouze Pujo. Juhwin příběh zde zní podobně jako v Samguk jusa – Hā Mosu, syn Nebeského vládce, ji svedl a odešel a dívčini rodiče ji pak vyhnali z domu.

Velkým rozdílem se zde jeví fakt, že Kūmwovy pocity jsou k Juhwě kladné, což je rozdíl od obou předchozích verzí. „Kūmwa krásnou cizinku politoval. Protože se mu líbila, rád vyhověl její prosbě, aby ji poskytl přístřeší v paláci. Od té doby žila Juhwa v odlehlém palácovém křídle královského sídla, ukryta před všetečnými pohledy dvořanů.“⁵³ Když se Juhwě narodilo vejce, král to považoval za špatné znamení a způsob jakým se snažil vejce zničit je stejný jako v obou předchozích mýtech.

Čumong je zde také popisován jako velice nadaný a krásný, a také zde je původ jeho jména odvozen od jeho lukostřeleckého umění, jelikož dobří střelci byli v oblasti Puja

⁵² Uvážlivec měl rodové jméno Kuk (Starší), Bojechtivec Čungsil (Prostřední) a Mlčenlivec Sosil (Nejmladší)

⁵³ BIČIŠŤOVÁ, Jaroslava. *Ze země jitřní svěžesti*. (str. 214)

nazývání Čumong. Na rozdíl od Vodopádu Devíti draků má Kūmwa Čumonga rád a uložil mu starat se o chov královských koní, aby jej ubránil před úklady svých synů a závistivých dvořanů. V posuzování koní se mýtus trochu liší, jelikož na rozdíl od předchozích verzí, kde Čumong poznal, který kůň je hodný a rychlý nebo zlý a pomalý, zde Čumong rozeznává jezdecké a tažné koně. Avšak i zde jezdeckým dával málo jíst, aby zhubli, a tažným dával jaderné krmivo, aby byli brzy bujni. Králova přízeň se zde také projevila tím, že vychrtlé koně Čumongovi daroval.

Po jednom z Čumongových vydařených honů začali opět královští synové a jejich vazalové usilovat o Čumongův život, a tentokrát i král k němu ochladl. Čumong zde také poslechl matčinu radu, aby utekl a se třemi věrnými přáteli. I v této verzi mýtu se na řece Omsu po Čumongově zvolání z řeky vynořily ryby a vodní želvy a vytvořily most, a jakmile se Čumong s přáteli dostali na druhý břeh, most se rozpojil a královské vojsko se bezradně zastavilo na břehu.

„K večeru se ocitli v místě, zvaném Čolpangčchon. Rozhlédli se po kraji a spatřili líbezná údolí, protkaná stužkami vod, tekoucích z modravých hor v dáli. Z hlubokých lesů na jejich úbočí stoupal stín a chlad. V dolinách shledali tmavou, tučnou ornici, slibující bohatou žeň.

Čumong se rozhodl založit zde hlavní město. Na břehu řeky Pulju dal vystavět prozatímní obydlí pro sebe a pro své rádce. Zemi pojmenovat Kogurjō.“⁵⁴ Oproti předchozím dvou verzí se zde mění zeměpisné názvy – z Čolbonu se stal Čolpangčchon a z řeky Pirjusu se stala řeka Pulju.

⁵⁴ BIČIŠŤOVÁ, Jaroslava. *Ze země jitřní svěžesti*. (str. 214)

4 Mýtus o založení království Päkče (백제)

Království Päkče bylo založeno v roce 18 př. n. l. na středozápadě Korejského poloostrova. Království Päkče mělo obchodní vztahy jak s Čínou, tak s Japonskem a také sloužilo jako spojovací článek mezi kontinentem a Japonskem, právě prostřednictvím Päkče se dostala jak korejská, tak i čínská kultura na území Japonska⁵⁵. Království Päkče bylo v roce 660 dobyt vojskem čínské dynastie Tang a území si přivlastnilo království Silla⁵⁶.

V kronice Samguk jusa jsou dějiny království Päkče pojaty svérázně a je zde patrné, že se autor spoléhal na to, že čtenář je již seznámen s fakty z oficiální kroniky Samguk sagi, a tedy se nezatěžuje je znovu opakovat. Ovšem i v kronice Samguk sagi je patrné, že se Kim Pusik o Päkče zajímal jen okrajově a spíše se zajímal o tradice, ke kterým se přihlásilo soudobé království Korjō.⁵⁷

Mýtus o založení Päkče navazuje mýtus o vzniku státu Kogurjō, jelikož dynastie v Päkče je odvozena od Ko Čumonga. Mýtus je dle všeho dodatečný a snaží se spojit státy Pujō, Kogurjō a Päkče pokrevně. Zdali existovala starší verze, nebyla dochována do 4. století, kdy se začaly sepisovat v Päkče dynastické anály. Mýtus také postrádá „nebeský mandát“⁵⁸, což je možné z důvodu sehrání nejméně výrazné role v období Tří království.⁵⁹

4.1 Mýtus o Pirjuovi a Ondžovi (Samguk jusa)

V kronice Samguk jusa se Irjōn spíše zajímá o přesné umístění království Päkče než o rozvinutí zakladatelského mýtu. Odkazuje se zde na Kim Pusikovu kroniku Samguk sagi, kde se píše, že zakladatelem Päkče byl Čumongův syn Ondžo (온조). Spolu se starším

⁵⁵ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Jaroslav Malina. *Panoráma biologické a sociokulturní antropologie: modulové učební texty pro studenty antropologie a „příbuzných“ oborů. Korea: Historická vyprávění z doby Tří království a Sjednocené Sily.* (str. 18.)

⁵⁶ NO, Džungguk. „Päkče (백제, 百濟).“ *Encyklopedia of Korean Culture.*

⁵⁷ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Marek Zemánek. *Samguk jusa: Neopominutelné události Tří království.* (str 162)

⁵⁸ Pojmem „nebeský mandát“ je myšlen nebeský původ zakládajícího panovníka říše.

⁵⁹ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Jaroslav Malina. *Panoráma biologické a sociokulturní antropologie: modulové učební texty pro studenty antropologie a „příbuzných“ oborů. Korea: Historická vyprávění z doby Tří království a Sjednocené Sily.* (str. 64)

bratrem Pirjuem (Pirju, 비류) se báli, že se nezalíbí svému nevlastnímu bratrovi Jurimu, který byl následníkem trůnu, a s deseti přáteli odešli na jih; mnoho obyčejných lidí je následovalo. Nakonec došli k Hangangu (Hangang, 한강) a vystoupali na horu Puaksan (부악산)⁶⁰, rozhlíželi se kolem sebe a hledali zemi vhodnou k žití. „Země na jih od řeky je ze severu chráněna tekoucí řekou, na jihu jsou ke spatření úrodné plochy a ze západu se rozhládá velké moře; toto je přírodní ochrana, jsou to výhodné topografické rysy a bylo by těžké takové jinde najít. Když postavíte hlavní místo zde, bude to dobré.“⁶¹ Radilo oněch deset lidí radilo bratrům. Avšak Pirju neposlechl a vydal se k moři, aby se tam usadil. Naopak Ondžo dal postavit hlavní město v Urjesöngu (Urjesöng, 위례성) a podle oněch deseti lidí nazval stát Sipče (Deset rádců, 십제).

V oblasti Mičchuhulu (Mičchuhul, 미추홀), kde se usadil Pirju, byla země příliš vlhká, voda slaná a nedalo se tam pohodlně žít. Vrátil se do Urjesöngu a viděl, že hlavní město je bezpečné a lidé žijí v pokoji. Nakonec se styděl, litoval a po jeho smrti se všichni jeho lidé vrátili do Urjesöngu. Říkalo se, že jakmile tito lidé přišli, radovali se a změnili název země na Päkče (Sto rádců). Jelikož se linie královského rodu odvozovala od Kogurjō, rodovým jménem bylo Čumongovo staré rodové jméno Hä.

4.2 Porovnání s dalšími knihami

Knihy Vodopád Devíti draků se zaměřuje na Čumongova prvorozeného syna Juriho, který se narodil až po Čumongově odchodu z Východního Pujō. Vznik království Päkče je zde pouze zmíněn na konci mýtu o Jurim a praví se zde, že Pirju a Ondžo se nemohli smířit s příchodem Juriho do Kogurja a jeho právoplatným právem na královský trůn, a proto se rozhodli opustit říši a usadit se na jiném vhodném místě. Sebrali své přátele a část jim oddaného lidu a vydali se dále na jih. Starší Pirju se stočil cestou na jihozápad až ke Žlutému moři, mladší Ondžo se usadil jižně u řeky Hangang a stal se zakladatelem království Päkče.

Ve knize Sourcebook of Korean Civilization od Petera H. Lee se praví, že existuje další verze mýtu, ve které se píše, že Pirju a Ondžo byli synové čolbonské princezny Sosōno (소서노) a vnuka krále Severního Pujō Hä Utchea (Utche, 우태). Po Utcheho smrti zůstala Sosōno vdovou v Čolbonu, kam následně doputoval Čumong. Ten zvolil Čolbon za

⁶⁰ V kronice Samguk sagi je uvedena hora Hansan (한산)

⁶¹ IRJŎN. *Samguk jusa. Neopominutelné události Tří království.* (str.129)

hlavní město Kogurja, oženil se se Sosŏno a její dva syny bral za své. Po Čumongově smrti řekl Pirju svému mladšímu bratrovi: „Když sem velký král poprvé přišel, aby uprchl před nepřízní osudu v Puju, naše matka využila své jmění, aby mu pomohla založit jeho zemi. Pracovala tvrdě. Nyní, když je velký král mrtvý, je země Juriho. Nemůžeme tu zůstat, v depresi a zbyteční. Bude lepší odejít s matkou na jih, vybrat si místo a založit tam náš dvůr.“⁶² Poté společně se svým bratrem a jejich následovníky odešli a založili království Päkče v Mičchuhulu. Pokud by byli Pirju a Ondžo syny Utcheho jejich rodové jméno by bylo od jejich biologického otce, a ne staré rodové jméno Čumonga.

⁶² LEE, Peter H. *Sourcebook of Korean Civilization: Volume one: From Early Times to the 16th Century*. (str. 32)

5 Založení království Tä Kaja/Tä Karak (대가야/대가락)

Království Tä Karak (také Tä Kaja, znamená Velký Karak/Velká Kaja) bylo založeno roku 42 n. l. na jihovýchodě Korejského poloostrova a bylo roku 562 pohlceno Sillou⁶³. Jednalo se o šest menších státečků, jejichž přesná lokace není dodnes známá. Také původ obyvatel království Karak není jasně objasněn – „Japonci tvrdí, že Karak – Mimana byla japonská kolonie na Korejském poloostrově, což dokládají zápisy ze starých kronik. Korejci samozřejmě tuto tezi vyvracejí, jejich anály navíc nic podobného nezaznamenávají, jakož i anály čínské.“⁶⁴

V Samguk jusa autor čerpá ze Zápisků o státu Karak (가락국기) původně sepsán guvernérem Kūmgwanu (Kūmgwan, 금관), za vlády krále Mundžonga (Mundžong, 문종)⁶⁵ v letech 1075 až 1084⁶⁶.

5.1 Mýtus o Surovi (Samguk jusa)

Mýtus v kronice Samguk jusa začíná v době, kdy byla stvořena Nebesa a země na tomto⁶⁷ místě neměla ještě jméno a neexistovaly ani tituly vládců a úředníků. Tehdy tu bylo devět náčelníků, kteří vládli lidem⁶⁸. Lidé se téměř stále zdržovali v horách a na polích a žili tam; kopali studny a pili, orali pole a jedli.

V den posvátné koupele⁶⁹, kolem úplňku třetího měsíce roku 42 n. l., zaslechli lidé zvláštní hlasy z hory Kudži (Želví hora, 구지산), která se tyčila na sever od místa, kde žili. Shromáždily se tu dvě až tři stovky vesničanů a onen hlas zněl jako lidský, ale nebylo vidět,

⁶³ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Jaroslav Malina. *Panoráma biologické a sociokulturní antropologie: modulové učební texty pro studenty antropologie a „příbuzných“ oborů. Korea: Historická vyprávění z doby Tři království a Sjednocené Sily.* (str. 21)

⁶⁴ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Jaroslav Malina. *Panoráma biologické a sociokulturní antropologie: modulové učební texty pro studenty antropologie a „příbuzných“ oborů. Korea: Historická vyprávění z doby Tři království a Sjednocené Sily.* (str. 69)

⁶⁵ IRJÖN. *Samguk jusa. Neopominutelné události Tři království.* (str. 143)

⁶⁶ DŽÖNG, Džunggwan. „Zápisky o státu Karak (가락국기, 駕洛國記)“ *Encyclopedia of Korean Culture.*

⁶⁷ Myšlena oblast státu Kaja, zřejmě oblast dnešní provincie Jižní Kjöngsang (경상남도)

⁶⁸ V kronice Samguk jusa se píše, že tam bylo sto domácností a na sedmdesát pět tisíc hlav (str. 143)

⁶⁹ „Rituální koupele, jež jsou součástí exorcistických obřadů“ (Samguk jusa, str. 167)

kdo mluvil. Hlas se zeptal, kdo přišel, na což devět náčelníků odpovědělo „my jsme zde“⁷⁰, dále se hlas ptal, kde to je, a devět náčelníků odpovědělo, že se nachází na hoře Kudži. Poté hlas pravil: „Nebesa mi rozkázala, abych tu založil nový stát a stal s jeho králem, proto jsem sem sestoupil. Vy nyní na tomto vrcholku kopejte hlínu a zpívejte: ‚Želvo, želvo vystrč hlavu, jestli ji nevystrčíš, upečeme tě a sníme,‘ a tancujte. Pokud tak učiníte, ihned uřídíte svého velkého krále a budete radostí skákat.“⁷¹

Devět náčelníků to vyslechlo a zaradovalo se, zpívalo a tančilo. Po chvíli pohlédli vzhůru a z Nebes se spouštěl fialový provázek, na jehož konci byla zlatá truhlička obalená červenou látkou. Náčelníci ji otevřeli a našli v ní šest vajec, zlatých a okrouhlých jako slunce. Lidé užasli, zaradovali se a učinili na sto poklon. Poté vše zabalili a vzali do domu jednoho z náčelníků, kde truhlici položili na stůl, a jeden po druhém odešli.

Přešel den a noc a vesničané se opět shromáždili a otevřeli truhlici. Vejce se proměnila v šestero chlapců pěkných tváří a statných postav. Posadili je na lavici a klaněli se jim, vzdávali díky a upřímně je uctívali. Chlapce, který se narodil jako první, pojmenovali Suro (수로) a zemí dali název Tā Karak (Velký Karak, 대가락), také se jí říká Kajaguk (가야국), což znamená stát ze šesti Kaja. Zbylých pět chlapců odešlo a každý z nich se stal vládcem jednoho státu Kaja.

Král Suro dal postavit prozatímní palác, obydlí s doškovou střechou, a usídlil se tam. V roce 43 n. l. se však rozhodl postavit hlavní město a navštívil staré opuštěné území rýžového pole, které se začalo znovu obdělávat, na jih od prozatímního paláce. Prohlédl hory ze všech světových stran a vyměřil plochu o tisíc pěti set krocích kolem dokola pro vnější opevnění, královský palác, několik síní, úředních budov a sklady. O rok později bylo vše postaveno a král se nastěhoval do nového paláce, odkud řídil všechny záležitosti státu a pečlivě obhlížel ostatní věci.

Čtvrtý vládce království Silla Tcharhä (탈해) přišel po vodě do království Kaja a chtěl se utkat pomocí svých magických schopností o Kajský trůn. Suro souboj vyhrál, a jakmile se Tcharhä nalodil na loď plující z Číny, začal se Suro obávat nepokojů, které Tcharhä mohl vyvolat, a proto za ním poslal na pět set plavidel, aby jej zničila. Avšak Tcharhä již vstoupil na Sillskou půdu a Kajské lodě se vrátily.

⁷⁰ IRJÖN. *Samguk jusa. Neopominutelné události Tří království.* (str. 143)

⁷¹ IRJÖN. *Samguk jusa. Neopominutelné události Tří království.* (str. 143)

Dvacátého sedmého dne sedmého měsíce roku 48 n. l. naléhalo devět náčelníků na krále Suro, aby si vybral nevěstu z kajských dívek. Král jim však odporoval s vysvětlením: „Sestoupil jsem na příkaz Nebes. Neobávejte se, i královna a mé manželství se najde a uskuteční z jejich rozkazu.“⁷² Dále přikázal Jučchönganovi (Jučchöngan, 유천간), aby vzal lehkou loďku a rychlého koně a jel na jih říše na ostrov Mangsando (망산도) a tam čekal; Singüganovi (Singügan, 신귀간) poručil, aby odjel do střední provincie státu Tã Karak. Náhle se na moři objevila loď plující od jihozápadu k ostrovu Mangsando, jakmile to viděl Singügan, utíkal do paláce a tu novinu oznámil králi, který se velice zaradoval.

Král Suro poslal všech devět náčelníků s lodí s kormidlem z mangólie a vesly ze skořicovníku, aby posádku loď uvítali a doprovodili do paláce. Ale žena, která připlula na lodi, se zdráhala, jelikož nezná tuto zemi, ani nikoho z lidí. Jeden z náčelníků se vrátil do paláce a králi slova vyřídil. Král vzal své úředníky jako doprovod a nechal postavit stany na úpatí hory jihozápadně od paláce, kde na loď čekal. Žena se vylodila na pevnině, chvílku odpočívala na návrší a poté si svlékla hedvábné kalhoty, jež měla na sobě, a obětovala je horským bohům. Doprovázeli ji dva úředníci s manželkami a kolem dvaceti otroků. Žena s sebou vezla nevyčísitelné množství hedvábí a látek, textilií, zlata, stříbra, nefritů a nejrůznější šperky z drahých kamenů.

Když se přiblížila k místu, kde přebýval král, panovník vyšel, pozdravili se a společně vstoupili do stanu před palácem. Ženin doprovod a všichni ostatní je sledovali z nižšího místa, ale po chvíli se vzdálili.

Než se žena s králem odebrali na lože, žena se představila: „Jsem princezna z Ajódhja (korejsky Ajutcha, 아유타국)⁷³, rodovým jménem Hō (희), vlastním Hwangok (황옥) a je mi šestnáct let. Letošního roku v pátém měsíci mi sdělil otec-král s matkou-královnou: ‚O včerejší noci se nám ve snu zjevil Nebeský vládce a řekl: ‚Král země Karakkuk Suro sestoupil z Nebes a nastoupil na trůn. Je to člověk svatý a moudrý. Je vládcem nové země, ale dosud si nevybral manželku. Pošlete mu princeznu, aby ji pojal za ženu.‘ Řekl a vrátil se na Nebesa. Vzbudili jsme se, ale jeho slova jím stále zněla v uších. Musíš se s námi rozloučit a vyjet na ono místo.‘ Nasedla jsem na loď a vydala se dodaleka

⁷² IRJÖN. *Samguk jusa. Neopominutelné události Tři království*. (str. 145)

⁷³ Významné místo v Košálsku (starověké indické království).

hledat posvátnou jojobu, vstoupila jsem na Nebesa hledat v zahradách radosti broskvev⁷⁴. Nyní jsem získala celistvý vzhled a mohu se přiblížit k dračímu obličejí.“⁷⁵

Král pravil, že dávno věděl o princezně, která přijde zdaleka, jelikož se narodil jako svatý muž, a to byl důvod, proč odmítal žádosti svých náčelníků, aby si našel královnu. Uzavřeli spolu sňatek a po dvou nocích a dni poslali loď s patnácti námořníky zpět.

Král správně spravoval zemi, dal rád svému domu a miloval lidi jako své děti. Jeho nařízení nebyla přítěží, byla velkorysá, jeho řízení státní politiky nebylo tíživé, ale bylo řádné. Navíc žili s královnou v harmonii jako jin a jang. Královna poskytla pomoc zemi, a ještě toho roku se jí zdál sen o medvědovi a ona porodila prince Kōdūnggonga (Kōdūnggong, 거등공).

Prvního dne třetího měsíce roku 189 n. l. zemřela královna ve věku sto padesáti sedmi let. Celá země byla ve smutku a pohřební obřady se konaly na severovýchodním vrcholku hory Kudži. Aby nezapomněli na královninu milost, na to, že milovala lid jako své děti, přejmenovali vesnici, kde vystoupila z lodě na Princeznin přístav. Vrcholek, kde svlékla hedvábné kalhoty, dostal název Hedvábný vrcholek, a pobřeží, kam připlula s rudou zástavou, se pojmenovalo Pobřeží objevivších se praporů.

Když královna odešla z tohoto světa, král denně lehával sám na polštáři a tesknil. Následně dvacátého třetího dne třetího měsíce roku 214 n. l. zesnul i král Suro ve věku sto padesáti osmi let. Severovýchodně od paláce v úrovni země postavili lidé palác, kde proběhl pohřební obřad, a místo pojmenovali Hrobkou krále Surūnga⁷⁶.

5.2 Porovnání s dalšími knihami

Mýtus v knize Vodopád Devíti draků začíná stejně jako v kronice Samguk jusa – popísem, jak lidé žili v oblasti, kde vznikne království Šesti Kaja. „Jen devět osad zde bylo roztroušeno a v jejich čele stálo devět starostů. Ve stovce rodů tu pokojně žilo na sedmdesát pět tisíc obyvatel. Ve velké většině se usadili v nížině a v podhůří, vykopali si studny, z nichž čerpali čistou pramenitou vodu, a v potu tváře obdělávali svá políčka, aby přijala zrna...“⁷⁷ Oproti kronice Samguk jusa se devět vůdců nazývá starosty, dále

⁷⁴ Posvátná broskev, která uzraje jednou za tři tisíce let.

⁷⁵ IRJÖN. *Samguk jusa. Neopominutelné události Tří království*. (str. 146)

⁷⁶ Posmrtný titul krále Sura

⁷⁷ PUCEK, Vladimír, a Jozef Genzor. *Korejské mýty a pověsti, Vodopád Devíti draků*. (str.43)

v příběhu jsou však označováni termínem „stařešiny“. Také se ze sta domácností stalo sto rodů. Důvodem, proč to autoři pozměnili, je zřejmě zapříčiněno dlouhá tradice multigeneračních domácností na Korejském poloostrově.

Na rozdíl od kroniky Samguk jusa se zde píše, že lidé cítili potřebu spojit všech devět obcí pod jednu vrchnost, podobně jak tomu bylo v mýtu o Hjökköse. Dále autoři uvádějí, že důvodem, proč se posvátná koupel provádí právě na hoře Kudži, jsou staré legendy, které vyprávějí o prapředkovi tohoto lidu, jenž sestoupil z Nebes na horu Kudži.

Při rituálních koupelích bylo u hory Kudži plno lidu v čele se všemi devíti stařešinami, náhle se jim nad hlavou ozval podivný hlas s otázkou, zdali tady někdo je, na což stařešinové odpověděli: „Ano, my jsme tu.“⁷⁸ Dále se hlas ptal, jak se jmenuje toto místo, dostalo se mu odpovědi, že se nachází na hoře Kudži. Dále hlas poručil stejně jako v kronice Samguk jusa, aby lidé na vrcholku nakopali hlínu, vzali ji do dlaní a sborovým zpěvem a veselým tancem přivítali svého krále. Píseň se zde objevuje upravená a prodloužená, zřejmě aby se rýmovala. Verze v knize Vodopád Devíti draků tedy zní: „Želvo, želvo, želvičko, vystrč hlavu, želvičko, z krunýře ji vystrč ven, sic tě vrhnem na oheň! V plamenech tě usmažíme, tvého masa ochutnáme. Vystrč hlavu, vystrč ven, neb tě vrhnem na oheň.“⁷⁹

Dále se mýty již shodují – stařešinové spolu s ostatními hlasu uposlechli a po chvíli tance a zpěvu se z Nebes spustila purpurová šňůra, na jejímž konci byla přivázána zlatá skříňka, zavinitá v šarlatové tkanině. Ve skříňce bylo šest zlatých vajec, skříňku odnesli do domu jednoho ze stařešinů a další den, když skříňku otevřeli, se vejce přeměnily v šest chlapců, nejstarší Suro se stal králem státu Karak a ostatní chlapci nastoupili na trůn v okolních vesnicích, čímž vzniklo šest drobných států známých jako Šest Kaja.

Verze mýtu o příjezdu královny Hwangok v knize Vodopád Devíti draků se téměř shoduje s verzí v kronice Samguk jusa. K ostrovu Mangsando připlula neznámá loď s červenými plachtami, princezna odmítla první pozvání do paláce a král Suro připustil svou chybu a nechal postavit stan na jihozápad od paláce. Avšak princezna po vyloďení obětuje horským bohům hedvábné roucho, a ne kalhoty, jak bylo psáno v kronice Samguk jusa.

⁷⁸ PUCEK, Vladimír, a Jozef Genzor. *Korejské mýty a pověsti, Vodopád Devíti draků*. (str.44)

⁷⁹ PUCEK, Vladimír, a Jozef Genzor. *Korejské mýty a pověsti, Vodopád Devíti draků*. (str.44)

Když král s princeznou osaměli, Hwangok se mu představila a začala vyprávět o snu jejich rodičů s Nebeským vládcem, který jim rozkázal poslat jejich dceru do království Karak, aby se stala královnou. Rodiče Hwangok Nebeského vládce poslechli a vyslali dívku z království Ajódhja. „Vyplula jsem tedy na širé moře a hledala vás nejprve v Jižním moři na ostrovech, kde žijí nesmrtelní a kde rostou divotvorné broskve nesmrtelnosti, dozrávající jednou za tři tisíce let. Potom jsem obeplula širé Východní moře a nakonec – vedena čarovnými ptáky fénixy – jsem stanula před vámi a mohla spatřit vaši vzácnou tvář.“⁸⁰ Tímto zakončila Hwangok své vyprávění a vyskytuje se zde několik rozdílů oproti kronice Samguk jusa, kde se sice píše o broskvoni, která uzraje jednou za tři tisíce let, ovšem nacházela se na Nebesích, a o fénixech není v kronice ani zmínka.

Král Suro s královnou Hwangok vládli moudře a poddané milovali jako své děti a navzájem se doplňovali. Ve stejném roce, kdy královna připlula, se jí zdál sen, že se jí narodí syn a brzy dala život následníkovi trůnu Kōdūnggongovi. Což je dalším rozdílem od kroniky Samguk jusa, kde se Hwangok zdálo o medvědovi.

Královna skonala ve věku sto padesáti sedmi let, celé království propadlo smutku a pochovali její tělo na návrší severovýchodně od hory Kudži. Lidé vzpomínající na její lásku přejmenovali místa, která měla vztah k jejímu příjezdu do království Karak. Názvy se zde trochu mění od kroniky Samguk jusa – „Ves v zátočině, kde poprvé přistál její koráb, nazvali osadou Královnina vylodění, vrcholek hory, kde obětovala své hedvábné roucho, nazývali nyní Hedvábným návrším, a pobřeží, z něhož byla poprvé spatřena purpurová vlajka na stěžni plachetnice, nesl od té doby jméno břeh Lodního stěžně.“⁸¹

Smrt krále Sura je zde popsána taktéž rozdílně oproti kronice Samguk jusa. V knize Vodopád Devíti draků se praví: „Po smrti své drahé ženy propadl král smutku a opuštění. Denně zpíval smutnou píseň o vdovci, spícím osamoceně na jediné podušce.“ Dále se uvádí, jak dlouho král žil bez své manželky do své smrti – kronika Samguk jusa uvádí pětadvacet let, Vodopád Devíti draků pouze deset let. Jelikož se v obou zdrojích uvádí, že při prvním setkání byla královna o deset let starší a zemřela ve sto padesáti sedmi letech, a poté, že král Suro zemřel ve sto padesáti osmi letech, je datace královy smrti po deseti letech správná. Poddaní krále pohřbili v okrouhlé mohyle severozápadně od hlavního města a poté ji nazvali Mohylou krále Suroa.

⁸⁰ PUCEK, Vladimír, a Jozef Genzor. *Korejské mýty a pověsti, Vodopád Devíti draků*. (str.48)

⁸¹ PUCEK, Vladimír, a Jozef Genzor. *Korejské mýty a pověsti, Vodopád Devíti draků*. (str.49)

6 Mýtus o založení království Silla (신라)

Království Silla bylo založeno roku 57 př. n. l. a leželo na jihovýchodě Korejského poloostrova. Jeho vznik v historických zápiscích bývá značně pozměněn, čímž rekonstrukce některých faktů již není možná. Datace, legitimita a dědictví království Silla nebyly v historii následujících dynastií výrazně zpochybňovány, a proto je kolem ní méně debat než například v mýtu o Tangunovi⁸².

Silla spojila své síly s čínskou dynastií Tang a společně porazili království Päkče a o pár let později i Kogurjō. Tangové se domnívali, že dobytím těchto dvou království si podmíní celý Korejský poloostrov, avšak Silla začala podporovat protičínské akce obyvatelstva dobytých království. Sillsko-tangská válka byla řadou jednotlivých střetů na moři i na pevnině a trvala od roku 671 až do roku 677.⁸³ Silla si zanechala svou samostatnost a spojila Korejský poloostrov pod království Sjednocená Silla. To vládlo dalších 250 let, avšak roku 935 se poslední sillský král podřídil nátlaku nového státu Korjō (고려)⁸⁴.

Mýtus o založení království Silla začíná v Samguk jusa rozsáhlým popisem šesti vesnic v oblasti dnešního Kjōngdžu (경주), které se následně spojily a vytvořily začátky království Silla. Zakladatelé šesti vesnic pochází z Nebes a odvíjí se od nich šest prominentních rodů – I (이), Čōng (정), Son (손), Čchō (최), Pä (배) a Sōl (설)⁸⁵.

6.1 Mýtus o Hjōkkōsem (Samguk jusa)

Prvního dne třetího měsíce v prvním roce éry Dijie v roce imdža za vlády Předních Hanů⁸⁶ se zakladatelé šesti vesnic sešli i se svými potomky na kopci a zvažovali: „Nemáme nad sebou vládce, který by řídil lid; proto se lidé chovají nesprávně a dělají si, co chtějí. Proč nevybereme ctnostného člověka, který by se stal vládcem, založil stát a

⁸² LÖWENSTEINOVÁ Miriam a Markéta Popa. *Made in Korea*. (str. 316-317)

⁸³ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Jaroslav Malina. *Panoráma biologické a sociokulturní antropologie: modulové učební texty pro studenty antropologie a „příbuzných“ oborů. Korea: Historická vyprávění z doby Tří království a Sjednocené Sily*. (str. 23)

⁸⁴ I, Kidong. „Silla (신라, 新羅)“ *Encyklopedia of Korean Culture*.

⁸⁵ IRJŎN. *Samguk jusa. Neopominutelné události Tří království*. (str. 44)

⁸⁶ Rok 69 př. n. l.

hlavní město?“⁸⁷ Takto hovořice vystoupili na vysoké místo a pohlédli na jih. Spatřili zvláštní znamení, které zářilo jako blesk nad horou Jangsan (Topolová hora, 양산) u studny Nadžöng (나정). Byl tam jakýsi bílý kůň a klaněl se. Došli na místo, aby je obhlédli; bylo tam vejce fialové barvy (také se říká velké vejce modré barvy). Kůň spatřil lidi, dlouze zaržál a rozletěl se k Nebesům. Rozbili skořápku vejce a z něj vyšel urostlý a hezký chlapec. Všichni se podivili a považovali to za divné, vykoupali chlapce ve Východním prameni kláštera Tongčchön (동청) a jeho tělo vydávalo záři, ptáci a zvířata je následovali a tančili, Nebesa a země se zachvěly. Slunce a Měsíc zazářily jasněji. Proto dali chlapci jméno Hjökköse (혁거세), což znamená „vládnout světu skrze světlo“⁸⁸.

Titulem pro vládce se stal kösülhan (거슬한), avšak také kösögan (거서산), protože když chlapec otevřel poprvé ústa, řekl si pro sebe: „Stanu se Alči kösöganem (알지 거서간).“⁸⁹ A poté všichni vládcové dostávali tento titul. Lidé v oněch dobách se předháněli v lichotkách a říkali si, že je zapotřebí vybrat ctnostnou královnu pro Syna Nebes.

Toho dne se u studny Arjöng (알영정) objevila dračiče-slepice a z levého žebra porodila holčičku (také se říká, že se objevil drak, zemřel, a když mu rozřízli břicho, daroval jim holčičku.) Tvář i celým zjevem byla výjimečně krásná, jen rty jí zůstaly ve tvaru slepičího zobáku. Hned ji vykoupali v prameni západně od Wölsöngu (월성) a zobák odpadl. A tak vznikl název pro ten pramen, kterému se od té doby říká Palčchön (발천). Dívku nazývali Arjöng (알영) podle studny, u které se narodila.

Palác postavili na západním úpatí Namsanu (남산), vzali obě zázračné děti a vychovávali je tam. Jelikož chlapec vyšel z vejce, a protože je vejce podobné dýni, tak dostal rodové jméno Pak (박). I zde byla dívka pojmenována podle studně, u které se narodila. Když bylo oběma božským dětem třináct let, v prvním roce éry Wufeng v roce kapča⁹⁰, se chlapec stal králem a dívka královnou. Název země byl Sörabol (서라벌) nebo Söböl (서벌), také Sara (사라) nebo Saro (사로).

⁸⁷ IRJÖN. *Samguk jusa. Neopominutelné události Tří království.* (str. 45)

⁸⁸ IRJÖN. *Samguk jusa. Neopominutelné události Tří království.* (str. 45)

⁸⁹ IRJÖN. *Samguk jusa. Neopominutelné události Tří království.* (str. 45)

⁹⁰ Rok 57 př. n. l.

Protože se první královna⁹¹ narodila u Kjedžöngu (Kohoutí studna, 계정) říkalo se zemi Kjerimguk (Země kohoutího lesa, 계림국). To bylo kvůli zázračnému zjevení dračiče-slepice, ovšem jiný příběh říká, že název pochází z dob čtvrtého krále Silly. V dalších generacích se rozhodlo o názvu Silla.

Jakéhosi dne v šedesátém prvním roce svého panování vystoupil král na Nebesa a sedm dní nato se jeho tělo vrátilo na zem, roztříštilo se a rozptýlilo. Královna následovala krále, a i ona opustila tento svět. Lidé je chtěli pohřbít společně, ale objevil se velký had a zabránil jim v tom. A tak pět částí králova těla (hlava, dvě ruce a dvě nohy) pohřbili zvlášť, a vytvořili Orüng (오릉), pět hrobů, kterým se také říká Hadí hroby.

6.2 Porovnání s dalšími knihami

V knize Vodopád Devíti draků je mýtus o založení království Silla velmi podobný tomu v kronice Samguk jusa. Mýtus začíná v oblasti Činhan, kde bylo šest vesnic, avšak nepíše se zde nic o nebeském původu jejich zakladatelů. Jednou zjara, prvního dne třetího lunárního měsíce v roce krysy, se zakladatelé sešli se svými syny, aby se poradili, o tom, že vesnice nad sebou nemají jednotného vládce, a proto si lidé dělají co chtějí a jejich mravy upadají, což byl důvod, proč potřebují najít muže vynikajícího ducha a ctnosti a učinit jej králem všech šesti vesnic. Společně vystoupili na vrchol blízké hory a pohlédli na jih.

„Vtom se země zachvěla a kolem Kohoutí studně na úpatí nedaleké Topolové hory se objevil zářivý opar. Vše vůkol se rozjasnilo jakoby ozářeno bleskem. Zdálo se, že z Nebes se ke studni spouštějí podivné světelné závoje.“⁹² Popis zvláštního jevu se shoduje s kronikou Samguk jusa, avšak poloha nesedí – u Kohoutí studně se měla narodit královna Arjöng.

Jakmile došli blíže, spatřili statného bělouše, který se klaněl místu, kde se záře střetávala se zemí. Také zde, v momentu, kdy kůň spatřil zástup lidí, dlouze zaržál a vznesl se k nebi. V tu chvíli zmizela i tajemná záře. Lidé rozbili vejce a z něj se vyklubal chlapec nevídané krásy. Dalším rozdílem je zde, že jen co chlapec spatřil denní světlo, zvolal: „Alči kösülhan“, a ne „stanu se Alči kösöganem,“ jak stálo v kronice Samguk jusa.

⁹¹ V kronice Samguk jusa se objevuje poznámka od překladatelů, že v originálním textu se píše „král“ a zřejmě se jedná pouze o vypadnutí následujícího znaku. (str. 84)

⁹² PUCEK, Vladimír a Jozef Genzor. *Korejské mýty a pověsti. Vodopád Devíti draků* (str. 40)

Vesničané chlapce umyli ve Východní říčce a stejně jako v kronice Samguk jusa jeho tělo zazářilo a zvířata tančila a Nebesa i země se otřásaly jako by chtěly vzdát hold příchodu nového vladaře na zemi. Lidé chlapce pojmenovali Hjökköse a jako titul mu dali kösülhan, podle jeho zvolání.

Také v této verzi mýtu se lidé rozhodli chlapci najít vhodnou královnu a i zde je vyslyšela Nebesa a u studně Arjong se objevil drak, který se proměnil v slepici, a z levého boku se jí proklubalo děvčátko. I zde se autoři zmiňují, že další verze mýtu, kde se objevil drak, který zemřel, a potom co jej rozřízli, z jeho vnitřnosti vyskočila dívka. Děvčátko mělo místo úst zobák, avšak jakmile dívku okoupali v potůčku, zobák upadl. Zde se poloha potoku mění – v kronice Samguk jusa byl západně od Wolsöngu, avšak ve Vodopádu Devíti draků se říká, že se nacházel severně od Wolsöngu.

Dále se již mýty shodují – o obě děti se lidé starali v paláci západně od Namsanu, Hjökköse dostal rodové jméno Pak, jelikož se jeho vejce podobalo dýni, dívka byla pojmenována Arjong podle studně, u které se narodila, když bylo dětem třináct let stali se králem a královnou, a po jednašedesáti letech Hjökköseho vlády se snesl k Nebesům a následně i královna. Po sedmi dnech jeho části těla spadly na zem.

„Lidé chtěli posbírat části vladařova těla a pohřbít je společně do jednoho hrobu, ale pronásledovala je veliká zmije, která to nedovolila. I vykopali pět hrobů a jednotlivé pozůstatky vladařova těla pochovali odděleně v pěti mohylách. Dodnes se toto místo pěti královských hrobů nazývá Zmijí mohyly.“⁹³ Zde autoři mění obecný název had, který se objevuje v kronice Samguk jusa, za konkrétní druh – zmiji. Jedná se zde zřejmě o přiblížení mýtu z dalekého Korejského poloostrova českému publiku.

⁹³ PUCEK, Vladimír, a Jozef Genzor. *Korejské mýty a pověsti, Vodopád Devíti draků*. (str.42)

7 Symbolika

V nejstarších korejských literárních památkách je patrný rozdíl od pozdějších děl, zejména v přístupu k přírodě. V zakladatelských mýtech používají Nebesa přírodu, aby sdělovala nebeskou vůli svým „jednáním“ nebo jednotlivými jevy. Příroda zasahovala do vlád panovníků, do osudů jednotlivců i celé země, a právě užívání symbolů tyto zprávy znázorňuje.⁹⁴

Nejvíce prominentními symboly jsou hory a vejce. Hory se objevují v mýtech jako symbol počátku⁹⁵ – Tangunův otec Hwanung sestupuje na horu Tchäbäksan; Tangun se po své smrti proměnil v božstvo hor a společně s nebeským vládcem Hwaninem a svým otcem Hwanungem jsou uctívání jako samsin (nebo lidově sansin; 삼신/산신), kterým se obětovalo jako božstvům hor⁹⁶. Král Východního Pujö Hä Puru přinášel oběti horám a modlil se za narození následníka trůnu, tím se stal Kümwa. Čumongova matka Juhwa a Hä Mosu se setkali pod horou Ungsinsan a poté ji Kümwa našel u hory Tchäbäksan. Hora Puaksan je místem setkání a objevení území pro království Päkče. Sillský zakladatel Hjökköse se narodil na hoře Jangsan. V mýtu o založení království Karak se spustí truhlice s vejci z Nebes na vrcholku hory Kudži.

Symbol vejce má původ v kultu Slunce⁹⁷, kde se „Slunce (vejce) jako zdroj a prapůvod života snese na Zen, je tedy božského původu, což znovu jako v mýtu o Tangunovi, legitimuje pozemské království“⁹⁸. Z vejce se narodil král Kümwa i zakladatel Kogurja Čumong, poté co je jeho matka oplodněna záhadným paprskem – Slunce se zde tedy opakuje hned dvakrát. Hjökköse se narodil z vejce, které bylo fialové nebo modré

⁹⁴ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam, a Vlasta Winkelhöferová. *Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje*. (str. 21)

⁹⁵ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam, a Vlasta Winkelhöferová. *Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje*. (str. 123-124)

⁹⁶ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam, a Vlasta Winkelhöferová. *Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje*. (str. 130)

⁹⁷ Náboženské chování, u kterého je uctíváno Slunce či božstva je ztělesňující

⁹⁸ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Jaroslav Malina. *Panoráma biologické a sociokulturní antropologie: modulové učební texty pro studenty antropologie a „příbuzných“ oborů. Korea: Historická vyprávění z doby Tří království a Sjednocené Sily*. (str. 67)

barvy, což jsou kladné barvy⁹⁹, a také jeho žena a královna Arjōng se narodí z vejce. Šest panovníků státeků Karak se narodili z šesti vajec. Tito lidé jsou výjimeční a pověřenci Nebes.

Dalším výrazným motivem je voda, která symbolizuje životadárný prvek.¹⁰⁰ Zejména v mýtu o Čumongovi se symbol vody značně objevuje – vejce, ze kterého se narodí král Kūmwa, se našlo u jezera, Čumongova matka Juhwa je vodní božstvo, také se zde objevuje jako překážka, když Čumong při útěku z Východního Pujō musel přejít řeku Omsu, avšak poté je zde voda vyobrazena opět kladně, když si Čumong u řeky Pirjusu postavil příbytek. Voda se objevuje také v mýtu o založení Pākče, kde se u řeky Hangang Ondžo rozhodl království založit, ovšem objevuje se zde i jako překážka u staršího bratra Pirjua, který odešel do Mičchuhulu, kde byla země příliš vlhká a voda slaná. V mýtu o založení království Silla slouží voda také k rituálnímu omývání, při kterém ztrácí královna Arjōng zobák a Hjōkkōse získává zázračné příznaky, když začne zářit. V mýtu o království Karak byla zmíněna posvátná koupel, jež měla zahnat lidská neštěstí, nemoci a bídu.

Dalšími motivy jsou například rituální předměty luk a šípy, které hrají velkou roli v mýtu o neomylném střelci Čumongovi, nebo blesk, jenž oznamuje příchod nebo narození výjimečného člověka, v zakladatelských mýtech zazářilo znamení jako blesk nad horou Jangsan, kde se narodil Hjōkkōse. Jeskyně značí posvátný prostor a symbolizuje vchod do jiného světa¹⁰¹. V mýtu o Tangunovi se vyskytuje jako místo zkoušky tygra a medvědice, kteří nesmí po 100 dní spatřit Slunce. Česnek i pelyněk jsou posvátné byliny a mají podstatný význam v korejském léčitelství. Česnek se mimo jiné používal jako protijed a pelyněk slouží dodnes jako součást léčebných procedur; vyrábí se z něj čaje, ale také kuličky sloužící pro nahřívání akupunkturálních bodů¹⁰².

⁹⁹ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Jaroslav Malina. *Panoráma biologické a sociokulturní antropologie: modulové učební texty pro studenty antropologie a „příbuzných“ oborů. Korea: Historická vyprávění z doby Tří království a Sjednocené Silly.* (str. 143)

¹⁰⁰ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam, a Vlasta Winkelhöferová. *Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje.* (str. 165)

¹⁰¹ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam, a Vlasta Winkelhöferová. *Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje.* (str. 82)

¹⁰² LÖWENSTEINOVÁ, Miriam, a Vlasta Winkelhöferová. *Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje.* (str. 51 a str. 121)

Čísla byla součástí nejrůznějších vědních oborů ve staré Koreji a používají je nejen vědci, ale také astrologové, hadači a mágové. Nejvíce využívané v mýtech jsou 3, 4, 5, 7, 8 a 9¹⁰³, což se objevuje v mýtu o Tangunovi, když Hwanung dostal od Nebeského vládce tři insignie, což jsou posvátné předměty, které se užívají při sestupu božstva z nebes na zemi. Dále symbolizují legitimitu a spřízněnost s nebesy jednotlivých království¹⁰⁴. Dále můžeme tato čísla najít, když Hã Mosu se snesl v povozu s pěti draky, Čumong si s sebou při útěku vzal tři přátele a dostal od matky pět zrněk ječmene, nebo když po sedmi dnech pět částí Hjökköseho těla spadly z Nebes.

Barvy mají specifickou funkci a spíše než ke konkrétní vlastnosti odkazují na jevy kladné, či záporné¹⁰⁵. Duha je dalším prostředkem komunikace mezi Nebesy a lidmi a ve výkladu bývá příznivé, až šťastné znamení¹⁰⁶.

Sny jsou silně příznakové spojovací prostředky určitých dějových pasáží v mýtech¹⁰⁷. Státotvorný sen se objeví v mýtu o Východním Pujö, kdy se nejvyššímu ministru Severního Pujö zdá sen, aby přesídlili království, avšak častější jsou sny prorocké, které se objevily v mýtu o založení království Karak – prvně se zdálo rodičům královny Hwangok, že mají vyslat svou dceru do království Karak, aby se stala královnou, a později v příběhu se královně Hwangok zdá, že porodí syna, a poté se tak stane.

Zvířecí motivy a zvířata samotná jsou spjata s mýty a je možno některá vykládat jako médium mezi přírodním a duchovním světem a světem lidí. Drak se v korejských mýtech objevuje jako akvaristické božstvo a je to jedno ze čtyř svatých zvířat, která symbolizují

¹⁰³ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam, a Vlasta Winkelhöferová. *Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje*. (str. 52)

¹⁰⁴ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam, a Vlasta Winkelhöferová. *Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje*. (str. 74)

¹⁰⁵ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Jaroslav Malina. *Panoráma biologické a sociokulturní antropologie: modulové učební texty pro studenty antropologie a „příbuzných“ oborů. Korea: Historická vyprávění z doby Tří království a Sjednocené Silly*. (str. 143)

¹⁰⁶ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Jaroslav Malina. *Panoráma biologické a sociokulturní antropologie: modulové učební texty pro studenty antropologie a „příbuzných“ oborů. Korea: Historická vyprávění z doby Tří království a Sjednocené Silly*. (str. 142)

¹⁰⁷ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Jaroslav Malina. *Panoráma biologické a sociokulturní antropologie: modulové učební texty pro studenty antropologie a „příbuzných“ oborů. Korea: Historická vyprávění z doby Tří království a Sjednocené Silly*. (str. 120)

královskou moc. Draci bývají spojováni s Nebesy a slouží jako prostředníci mezi Nebesy a zemi lidí¹⁰⁸ – Hä Mosu se snesl v povelu s pěti draky a poté sám Čumong je vnukem dračího krále Ha Bäka. V mýtu o založení království Silla se královna Arjōng narodila z dračího vejce.

Kůň má podobně jako drak funkci zprostředkování komunikace mezi Nebesy a zemí¹⁰⁹. V mýtu o království Východní Pujō se zastavil kůň krále Hä Puru u kamene, pod nímž je nalezen budoucí král Kūmwa, a v mýtu o založení království Silla se bílý kůň klaněl vejci, ze kterého se narodil král Hjōkkōse. Koně jsou ale také součástí lidského života – Čumong dostal za úkol starat se o koně.

V mýtu o Tangunovi se vyskytují dvě zvířata – tygr a medvědice. Tygr je v mnoha korejských lidových pověstech škodlivé a zákeřné zvíře¹¹⁰. V mýtu o Tangunovi není schopný pobývat v jeskyni bez slunce, a proto se nestane člověkem. Medvědice, která se proměnila v ženu a později se stala matkou zakladatele Kočosōn Tanguna, bývá uctívána jako Čchilsong (칠성) neboli „Božstvo Sedmi hvězd“ (Velký vůz, Velká medvědice). K tomuto božstvu se modlili zejména bezdětní manželé s prosbou o potomka¹¹¹, stejně jako se žena-medvědice modlívala po své přeměně. Medvěd s taktéž objevuje královně Hwangok ve snu a ona následně porodí syna.

Další zvířata, která se v mýtech objevují, jsou želvy, jež jsou považovány za pramatku země díky své dlouhověkosti¹¹², a ryby, které symbolizují v nejstarších příbězích

¹⁰⁸ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Jaroslav Malina. *Panoráma biologické a sociokulturní antropologie: modulové učební texty pro studenty antropologie a „příbuzných“ oborů. Korea: Historická vyprávění z doby Tří království a Sjednocené Sily.* (str. 136)

¹⁰⁹ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Jaroslav Malina. *Panoráma biologické a sociokulturní antropologie: modulové učební texty pro studenty antropologie a „příbuzných“ oborů. Korea: Historická vyprávění z doby Tří království a Sjednocené Sily.* (str. 138)

¹¹⁰ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam, a Vlasta Winkelhöferová. *Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje.* (str. 158)

¹¹¹ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Jaroslav Malina. *Panoráma biologické a sociokulturní antropologie: modulové učební texty pro studenty antropologie a „příbuzných“ oborů. Korea: Historická vyprávění z doby Tří království a Sjednocené Sily.* (str. 193)

¹¹² LÖWENSTEINOVÁ, Miriam, a Vlasta Winkelhöferová. *Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje.* (str. 171)

varování¹¹³. Právě tyto zvířata pomohla Čumongovi při útěku z Východního Pujō, když společně vytvořila most ze svých těl přes řeku Omsu. Želvy se objevují i v mýtu o králi Suro – hora Kudži (Želví hora) je místem komunikace lidí a Nebes, taktéž se o želvách zpívá v popěvku, kterým měli lidé přivítat své nové panovníky. Slepice je jedno ze svatých zvířat, které zahání demony¹¹⁴, drak, jenž se proměnil ve slepici, porodil z boku sillskou královnu Arjōng. Had se zejména v lidových pověrách považuje za zvíře škodlivé a zlověstné, také může vystupovat jako varovné znamení¹¹⁵. Po odchodu Hjōkkōseho a Arjōng na Nebesa nechtěl velký had dovolit sillskému lidu pohřbít pět částí králova těla v jednom hrobě.

¹¹³ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam, a Vlasta Winkelhöferová. *Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje*. (str. 128)

¹¹⁴ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam, a Vlasta Winkelhöferová. *Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje*. (str. 94)

¹¹⁵ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Vlasta Winkelhöferová. *Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje*. (str. 67)

Závěr

Cílem práce je porovnat zakladatelské mýty z kroniky Samguk jusa s dalšími zdroji, zejména s knihou Vodopád Devíti draků. Kroniku Samguk jusa považují za originál mýtů, kdežto v ostatních zdrojích se mýty vyskytují převyprávěné. Ve své práci analyzuji, jaké změny se v mýtech vyskytly.

Mýty se ve zdrojích objevují v podobných formách, ovšem nikdy se nejedná o přesnou shodu. Mýtus o Tangunovi, mýtus o Pirjuovi a Ondžovi a mýtus o Hjökkösem jsou v kronice Samguk jusa a knize Vodopád Devíti draků obsahově nejvíce podobné. Mýtus o Čumongovi je v knize Vodopád Devíti draků rozšířen o podrobný příběh Čumongovy matky Juhwy a detailnější popis Čumongova útěku z Východního Pujö. Naopak v kronice Samguk jusa se v mýtu o Surovi objevuje vyprávění o stavbě nového hlavního města a také souboji čtvrtého sillského panovníka Tcharhãho a Sura o Karakský trůn.

Zdroje, se kterými porovnávám mýty z kroniky Samguk jusa, měly stejně, nebo více vystupujících postav. Jediný případ, kdy se objevovalo méně postav, než bylo uvedeno v kronice Samguk jusa, je mýtus o Surovi z knihy Vodopád Devíti draků, a to z důvodu neuvedení souboje Sura a Tcharhãho, proto se sillský panovník v mýtu neobjevuje. Naopak kniha Vodopád Devíti draků uvádí daleko více postav v mýtu o Čumongovi – nově se objevují Juhwiny mladší sestry a její otec Ha Bãk. Dále v příběhu nově vystupují tři mudrcové, o kterých se pojednává i v knize Ze země jitřní svěžesti.

V knize Sourcebook of Korean Civilization se objevuje verze mýtu o založení království Pãkče, kdy Pirju a Ondžo jsou syny Hã Utcheho, který byl vnukem krále Severního Pujö Hã Puru. Dále se v této verzi praví, že to byl právě Pirju, který království založil, a ne jeho mladší bratr Ondžo, jak stálo v kronice Samguk jusa nebo knize Vodopádu Devíti draků.

Zeměpisné názvy a umístění mýtů jsou v mnoha případech shodné, avšak vyskytly se mezi zdroji i rozdíly. Například v mýtu o Čumongovi v knize Ze země jitřní svěžesti se název Čumongovy finální destinace z Čolbonu na Čolpangčchon a jméno řeky, u které si postavil prozatímní příbytek se změnil z Pirjusu pouze na Pulju. Dále se v knize Sourcebook of Korean Civilization praví, že království Pãkče bylo založeno v Míčchuhulu, přestože v kronice Samguk jusa i knize Vodopád Devíti draků se píše, že bylo založeno v Urjesöngu. Kniha Vodopád Devíti draků uvádí Kohoutí studnu jako místo narození

sillského zakladatele Hjökköseho, přestože kronika Samguk jusa praví, že u Kohoutí studny se narodila jeho žena – královna Arjöng.

Rozdíly v překladu zeměpisných názvů jsou nejvíce patrné v mýtu o Tä Karak, kde se po královnině smrti přejmenovávaly místa, ke kterým se vztahoval její příchod do země. Pobřeží, odkud karakský lid poprvé viděl rudou zástavu lodě, jež připlula, se v kronice Samguk jusa přejmenovalo na Pobřeží objevivších se praporů, kniha Vodopád Devíti draků toto místo pojmenovala břehem Lodního stěžně. Dále v kronice Samguk jusa se přístav, kde se prvně vylodila, přejmenoval na Princeznu přístav, ovšem kniha Vodopád Devíti draků uvádí osadu Královnina vylodění. Nejvíce podobné si jsou názvy vrcholku, kde obětovala kus svého hedvábného oblečení – kronika Samguk jusa praví, že dostal název Hedvábný vrcholek, a kniha Vodopád Devíti draků jej nazývá Hedvábným návrším.

Datace mýtů je rozdílná v mýtu o království Tä Karak, kdy se v kronice Samguk jusa uvádí, že král Suro sice zemřel pětadvacet let od smrti královny Hwangok. Avšak kniha Vodopád Devíti draků uvádí pouze deset let od královniny smrti. V mýtu o Čumongovi se ve zdrojích rozchází Čumongův věk, ve kterém založil království Kogurjō – kronika Samguk jusa uvádí, že měl 12 let, ovšem v knize Vodopád Devíti draků bylo Čumongovi dvaadvacet let a v knize Ze země jitřní svěžesti není jeho věk uveden.

Přestože se mýty až do 12. a 13. století vyprávěly pouze ústně, anebo byly zapsány na královských stélách, ve všech uvedených zdrojích jsou více podobné než rozdílné.

Primární literatura

IRJON. 2012. *Samguk jusa: Neopominutelné události Tří království*. Překlad: Marek Zemánek, Miriam Löwensteinová. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.

PUCEK, Vladimír a Jozef Genzor. 1983. *Vodopád Devíti draků*. Praha: Albatros.

Sekundární literatura – knižní zdroje

BAKER, Don. 2008. *Korean Spirituality*. Honolulu: University of Hawaii Press

BIČIŠŤOVÁ, Jaroslava. 1963. *Ze země jitřní svěžesti*. Praha: SNKLU – Státní nakladatelství krásné literatury a umění.

BYINGTON, Mark E. 2016. *The Ancient State of Puyo in Northeast Asia: Archeology and Historical Memory*. Cambridge: Harvard University Asia Center, distributed by Harvard University Press.

KIM, Kičchung. 2016. „Notes on the Samguk sagi and Samguk jusa,“ V *An introduction to classical Korean literature: from hyangga to pansori*. Londýn: Routledge. 49-72

LEE, Peter H. 2010. *Sourcebook of Korean Civilization: Volume one: From Early Times to the 16th Century*. New York: Columbia University Press

LIM, SK. 2011. *Asia Civilizations – Ancient to 1800 AD*. Singapur: Asiapac Books Pte Ltd.

LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Jaroslav Malina. 2007. *Panoráma biologické a sociokulturní antropologie: modulové učební texty pro studenty antropologie a „příbuzných“ oborů. Korea: Historická vyprávění z doby Tří království a Sjednocené Silly*. Brno: Nadace Universitas.

LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a Markéta Popa. 2018. *Made in Korea*. Praha: Nakladatelství Nová vlna.

LÖWENTEINOVÁ, Miriam a Vlasta Winkelhöferová. 2006. *Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje*. Praha: Nakladatelství LIBRI.

Sekundární literatura – internetové zdroje

- BRITANNICA, T. EDITORS OF ENCYCLOPAEDIA. 12. 2. 2021. „Kim Jong Il.“ *Encyclopedia Britannica*. [cit. 26. 3. 2021]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Kim-Jong-Il>
- CARWRIGHT, Mark. 20. 10. 2016. „Dangun.“ *World History Encyclopedia*. [cit. 26. 3. 2021]. Dostupné z: <https://www.ancient.eu/Dangun/>
- CARTWRIGHT, Mark. 29. 9. 2016. „Goguryeo.“ *World History Encyclopedia*. [cit. 30. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.worldhistory.org/Goguryeo/>
- DŽŮNG, Džunghwan. 1995. „Zápisky o státu Karak (가락국기, 駕洛國記)“ *Encyclopedia of Korean Culture*. [cit. 27. 4. 2021]. Dostupné z: <http://encykorea.aks.ac.kr/Contents/Item/E0000087>
- I, Kidong. 1995. „Silla (신라, 新羅)“ *Encyclopedia of Korean Culture*. [cit. 1. 5. 2021]. Dostupné z: <http://encykorea.aks.ac.kr/Contents/Item/E0032800>
- JUN, Mjōngčchöl. 1997. „Ungnjo (웅녀, 熊女)“ *Encyclopedia of Korean Culture*. [cit. 13. 3. 2021]. Dostupné z: <http://encykorea.aks.ac.kr/Contents/Item/E0040541>
- KIM, Sanghjon. 1997. „Iryjon (일연, 一然)“ *Encyclopedia of Korean Culture*. [cit. 15. 3. 2021]. Dostupné z: <http://encykorea.aks.ac.kr/Contents/Item/E0047280>
- Nedatováno. „Jozef Genzor“. *Mesto Ilava*. [cit. 16. 3. 2021]. Dostupné z: <https://www.ilava.sk/mesto/kultura-a-sport-1/kultura-1/osobnosti-ilavy/jozef-genzor/>
- NO, Džungguk. 1995. „Päkče (백제, 百濟)“ *Encyclopedia of Korean Culture*. [cit. 1. 5. 2021]. Dostupné z: <http://encykorea.aks.ac.kr/Contents/Item/E0022355>
- SMITH, Josh, a Čongmin Kim. 21. 3. 2018. „North Korea's box of bones: A mythical king and the dream of Korean unification.“ *Reuters*. [cit. 26. 3. 2021]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-northkorea-southkorea-unification-myth-idUSKCN1MV022>
- 2008-2021. „Vladimír Pucek“. *Databáze českého uměleckého překladu*. [cit. 16. 3. 2021]. Dostupné z: <https://www.databaze-prekladu.cz/prekladatel/000005897>

Příloha 1 - Rejstřík historických a dalších termínů

Postavy

Arjŏng (알영, 闕英) manželka Hjökköseho a královna království Silla.

Ha Bäk (하백, 河伯) mýtický dračí král vod.

Hä Mosu (해모수, 解慕漱) v legendě o Pujö vystupuje jako Nebeský vládce, který Severní Pujö založil, avšak v legendě o Kogurjö v Juhwině příběhu se postava Hä Mosu vyskytuje jako syn Nebeského vládce.

Hä Puru (해부루, 解夫妻; vláda: ? př. n. l. ~ 60 př. n. l.) třetí král říše Pujö. V Samguk jusa je synem He Mosu, ale jiní říkají, že je synem Tanguna a Juhwy, což by z něj udělalo Čumongova nevlastního bratra.

Hjökköse (혁거세, 赫居世; vláda: 57 př. n. l. ~ 4. n. l.) sjednotitel šesti vesnic v Činhanu a zakladatel království Silla.

Hjoppo (협보, 陝父) čumongův kamarád, který s ním utekl z Východního Pujö.

Hö Hwangok (허황옥, 許黃玉) královna Tä Karak, manželka Suroa. Pocházela ze starověkého indického království Košálsko.

Hwanin (환인, 桓因) nebeský vládce a nejvyšší božstvo z mýtu o Tangunovi.

Hwanung (환웅, 桓雄) nelegitimní syn Hwanina a otec Tanguna.

Jučchöngan (유천간, 留天干) jeden z devíti karakských náčelníků

Juhwa (유화, 柳花) dcera vodního boha Ha Bäka a matka zakladatele království Kogurjö – Čumonga.

Juri (유리, 琉璃; vláda: 19 př. n. l. ~ 18 n. l.) druhý vládce království Kogurjö. Prvorozený syn Čumonga a paní Je.

Ko Čumong (고 주몽, 高朱蒙; vláda: 37 př. n. l. ~ 19 př. n. l.) královským jménem *Tongmjöng* (동명, 東明) byl první král a zakladatel Kogurjö.

Ködönggong (거등공, 居登公) syn krále Suroa a královny Hwangok.

Kümwa (금와, 金蛙; vláda: 60 př. n. l. ~ 20 př. n. l.) čtvrtý král Pujö.

Mari (마리, 摩離) čumongův kamarád, který s ním utekl z Východního Pujö.

Oi (오이, 烏伊) čumongův kamarád, který s ním utekl z Východního Pujö.

Ondžo (온조, 溫祚; vláda: 18 př.n.l.~ 28 n.l.) zakladatel království Päkče.

Pchunbäk (풍백, 風伯) vládce větru v legendě o Tangunovi.

Pirju (비류, 沸流) starší bratr Ondžoa.

Singügan (신귀간, 神鬼干) jeden z devíti karáčských náčelníků

Sosöno (소서노, 召西奴) matka zakladatele Päkče Ondžoa.

Suro (수로, 首露; vláda 42 n.l. ~ 199 n. l.) nejstarší ze šesti zakladatelů Tä Karak

Tcharhä (탈해, 脫解; vláda) čtvrtý panovník království Silla

Tangun (단군, 檀君) bájný zakladatel a vládce Kočosönu. Prapředek korejského obyvatelstva.

Täso (대소, 帶素; vláda: 20 př. n. l. ~ 22 n.l.) pátý a poslední král Pujö.

Ungnjö (웅녀, 熊女) medvědice, která se proměnila v člověka. Matka Tanguna.

Unsa (운사, 雲師) vládce mraků v legendě o Tangunovi.

Usa (우사, 雨師) vládce deště v legendě o Tangunovi.

Utche (우태, 優台) příbuzný krále Hä Puru. Údajný otec Pirjua a Ondžoa.

Zeměpisné názvy

Ajódhja (korejsky Ajutcha; 아유타국, 阿踰陁國) významná oblast ve starověkém indickém království Košálsko.

Amnokkang (압록강, 鴨綠江) řeka, která pramení na hoře Pektusan a ústí do Žlutého moře, tvoří hranici na severovýchodními oblastmi Koreje a Číny.

Arjöng (알영정, 闕英井) studna, u které se narodila královna království Silly. Nachází se v provincii Severní Kjöngsang (경산북도) ve městě Kjöndžu (경주시).

Asadal (아사달, 阿斯達) je legendární hlavní město Kočosönu založené Tangunem.

Činhan (진한, 辰韓) oblast v dávné provincii Kjöngsang (경상도), na které se vytvořilo několik vesnic, ze kterých vzniklo království Silla.

Čolbon (졸본성, 卒本城) byl hlavním městem království Kogurjö. Archeologické památky se nacházejí na severovýchodě Číny v provincii Liaoning.

Ingaksa (인각사, 麟角寺) klášter z období Tří království v provincii Severní Kjongsang (경상북도).

Hangang (한강, 漢江) čtvrtá nejdelší řeka na Korejském poloostrovu, protéká hlavním městem Korejské republiky Soulem (Soul, 서울).

Jangsan (양산, 楊山) hora v provincii Jižní Kjöngsang (경상남도).

Kjedžöng (계정, 雞井) Kohoutí studna – další název pro studnu Arjöng.

Kjerimguk (계림국, 雞林國) Země kohoutího lesa – další název tehdejší doby pro oblast dnešních provincií Jižní Kjöngsang (경상남도) a Severní Kjöngsang (경산북도).

Kudži (구지, 龜旨) Želví hora – jmenovala se tak, jelikož vypadala, že na vrcholku leží deset želv

Mangsando (망산도, 望山島) ostrov ležící na jihovýchodě od Korejského poloostrova.

Mičchuhul (미추홀, 彌鄒忽) oblast dnešního metropolitního města Inčchön (인천 광역시).

Murjangsa (무량사, 無量寺) klášter z období Sjednocené Silly v provincii Jižní Čchungčchöng (충청남도).

Nadžong (나정, 蘿井) studna, u které se narodil Hjökköse v provincii Jižní Kjöngsang (경상남도) ve městě Kjöngdžu (경주).

Namsan (남산, 南山) hora v provincii Severní Kjöngsang (경산북도).

Omsu (엄체수, 淹滯水) řeka z legendy o Čumongovi, již v Samguk jusa se píše, že řeku není možno lokalizovat.

Orüng (오릉, 五陵) hrobka Hjökköseho v provincii Severní Kjöngsang (경산북도).

Palčchön (발천, 撥川) řeka v provincii Severní Kjöngsang (경산북도) ve městě Kjöndžu (경주시).

Pirjusu (비류수, 沸流水) řeka, která podle Historie Korjo (*Korjosa*) protéká územím na severovýchodě od Pchjongjangu.

Pägaksan (백악산, 白岳山) hora mezi provinciemi Severní Čchungčchöng (충청북도) a Severní Kjöngsan (경상북도).

Päktusan (백두산, 白頭山) je nejvyšší horou na korejském poloostrově, leží na hranici mezi Severní Koreou a Čínou.

Tchäbäksan (태백산, 太白山) legendární hora, v dnešní době se předpokládá, že se jednalo o pohoří Päktusan.

Tongčchŏn (동천, 東泉) klášter v provincii Severní Kjŏngsang (경상북도) ve městě Kjŏngdžu (경주시).

Ubalsu (우발수, 優渤水) legendární řeka, kterou již není možno lokalizovat

Ungsinsan (웅심산, 熊心山) další název pro pohoří Paktusan

Urjesŏng (위례성, 慰禮城) pevnost z období království Päkče, která se nachází na severní a jižní straně řeky Hangang v Soulu.

Wŏlsŏng (월성, 月城) pevnost a město Kjŏngdžu v provincii Severní Kjŏngsang, kde se nacházely paláce Silla.

Xituanshan (서단산, 西團山) kamenné hrobky z pozdní doby bronzové v provincii Ji'an.